

Darie Novăceanu

**Pe albia
râului**

**En el lecho
del río**

DARIE NOVĂCEANU

PE ALBIA RÂULUI

Intoarcerea dintotdeauna

SUB LUMINA TOAMNEI

Ajung – a câta oară? – în fața casei unde,
fără să știu, m-am despărțit de mine.
E blândă înserarea și dintre răni nici una
nu mă mai doare. Murmurul frunzei
îmi spune că era timpul să mă întroc. Tăcerea
și-a sporit prețul și cuvintele sângerează,
încercând prea târziu s-o destrame.
Ceasul se umple cu foșnetul aducerii aminte
și florile încep să lumineze grădina.
Intră porumbul în sat, ca un împărat umilit
fără voie, în carul tras de vaci. Deasupra lui,
felinarele de dovleac și fasolea însoțesc cortegiul.
Undeva, șuierul de șarpe al coasei. Jăratecul
Brândușilor se stinge în otava tăiată.
Ultimul trup al verii cade-n genunchi pe dealuri,
însămânțat de țipătul albastru al cocorilor.
Cerb răsturnat sub streășină, plugul
visează cântecul mierlei. Desculță,
copilăria pune boabe în brazdele norilor.
A de mână, a de tipar...
Pădurea își ridică toate pânzele-n vânt
și pleacă spre noiembrie, singură. La poalele ei,
clopotul oilor sfidează neândurarea baladei
reconstruind în bronz gura de rai pierdută.

MAREA

Pe țărmul acesta unde niciodată
nu a sosit nici o corabie,
umblă de când mă știu sufletul meu
amăgit de vuietul valurilor
pe care numai el le aude.

- Nu vor veni, i-am spus. Pe cine-aștepți?
Nu vor veni nicicând. Ce să caute o corabie
aici, de unde marea a plecat de mult?

El cutreieră pe mai departe țărmul,
înaltă ziduri de ceață, astupă văile,
adună norii și ascunde colinele.
Ascunde porumbiștile, duce turmele
în munți, îndepărtează arborii. Apoi
cu multă grijă, își sterge propriile urme
și se întoarce acasă pentru a-mi șopti:

- N-aștept pe nimeni. Ai dreptate.
Dar marea există: azi a mai plecat o corabie.

MONUMENTE

Numai cine-a străbătut lumea pe jos
știe prețul apei și umbrei.

Un sâmbure de lumină lichidă pe buze
și mâna de răcoare a copacului
mângâindu-ți fruntea.

Veșnicia nu poate fi mai scumpă.

-Să nu-ți faci chip cioplit,
spunea bunicul ciopliind cai de stejar.
Doi câte doi, ca la trăsură,
caii ocroteau un izvor.

Pe tot drumul care duce la munte,
fântânile lui.

Dintre trecătorii de-acum
nimeni nu-i știe chipul.

CERCUL

Făcea un cerc cu degetul în aer,
apoi îl muta pe dunga patului.
Din cerc nu poate să se smulgă nimeni;
odată-nchis, se rotstogolește de la sine,
cade unde vrea, cu tine înlăuntru.

Cercul acela pe care nu-l înțelegea nimeni
era cercul său. Singur
și-l închidea și se închidea în el,
așa cum făcuse tot neamul lui de țărani.

- Nu fiți muieri. Aveți grijă de vite
și îndreptați gardul că pică pe voi.
Să nu intrați în plug cu Pampu.
Are pământ mult și boii-s slabi.

In fereastră, mușcatele abia înfloriseră
și se ofileau; broboane de lumină
curgeau peste frunzele aspre.

- Nu fiți muieri...Izvor stins, glasul
curgea împăcat, presimțind apropierea mării.
Spre dimineață,
cineva i-a pus un cântar sub pernă.
și soarele i-a găsit numai trupul.

INSOMNIE

Cineva stă pe țărnul somnului meu
și ține-o undiță în mână.
Galbenă pluta pâlpăie lângă pleoapele mele,
iar undeva, jos, în apele visului,
înfiptă în cârlig, se-agită momeala.

Totu-i perfect, calculat cu precizie,
tic-tac-ul ceasornicului de pe noptieră
ronțăie fosforul clipelor ferecate-n cifre,
iar omul de pe mal are o răbdare
de bufniță bătrână și vicleană.

Eu mă scufund din ce în ce mai mult
în adâncul iluziilor mele dintotdeauna,
le preschimb în tigri și gazele
și le las libere, să-și cunoască
sfârșitul singure, și soarta.

Cobor pe odgoane de iederă-nflorită,
printre mute „cloptele verzi” ale meduzelor
și consolez sirenele care-și plâng
veșnicia stearpă, tolănite molatec
pe puntea epavelor putrede.

Galbenă pluta pâlpăie lângă pleoapele mele,
în vreme ce pe țărnițe tinere femei
își deszbracă singurătatea cernită
și se lasă-n voia valurilor spulberate
de nechezul prelung al vântului umed.

Cuțitele nisipului spintecă respirația bufniței.
Simt că are nevoie de mai multă speranță
și trag ușor de cârlig, apoi îmi adun
gazelele și tigri. Le salvez, știind
că oricând se poate muri, chiar și în vis.

Indrept, de aceea, puștile vânătorilor spre țarm,
îmi acopăr ochii, îmi astup auzul
și-mi continui visul până la capăt.

INFINITUL MIC

Eram numai mireasmă de brad și de măr,
învățam infinitul mic și infinitul mare,
semințele vieții explodau ca niște grenade
și băteam străzile la căderea nopții
cu torțe-n mâini și tot viitorul pe buze.

Nu mai știu, azi, unde sunt străzile acelea,
dar mai aud râul cuvintelor curgând pe ele;
bărci putrede, anii s-au scufundat,
pădurile de brad au fost tăiate
să poate crește-n voie singurătatea.

S-a uscat și mireasma merilor de-altădată
și-i atâta-ntuneric în afară și-n noi,
atâta lipsă de râuri și sunete, încât
ne mai rămâne doar să ne dăm foc
și să curgem pe străzi noi înșine, ca niște torțe.

SCRISOARE PENTRU ALTER EGO

Am să rămân aici, pe țărnul
știut numai de mine-al toamnei,
lângă bocetul roșu al cireșului,
sub galbena melancolie
înfiptă-n cer a plopilor;
am să rămân aici, să privesc
cum curge lumina
ca o cugetare abia șoptită.

E rândul tău de-acum să faci
ceea ce eu însumi, uneori
fără să vreau am făcut pentru tine.

Ia-mi deci, atât cât va mai fi să fie,
timpul. Și chipul. Știu de mult -
oglinzile n-au nici o vină
pentru culoarea și cutele lui:
oglinzile nu inventează decât regrete.

Ești liber să pleci, să cauți
și să descoperi totul.
Tot ceea ce am făcut sau nu,
ori am uitat dinandins să fac.

Ai, totuși, grijă pe unde umbli
și, mai cu seamă, nu intra
în câmpia la marginea căreia
am scris, pe singurul copac
care mai există, „câmpia renunțării”.

E o câmpie atât de mare,
încât e marea însăși,
cu toate vapoarele care-au plecat pe ea
și nu se vor întoarce niciodată:
dacă n-aș fi renunțat la ele,
tu însuși, astăzi, n-ai fi decât,
în câmpia aceasta, un pumn de țărână.

Copacul, singurul copac care mai există,
m-a văzut, mai ales către seară,
încărcând vapoarele acelea
cu renunțări și bucăți de amurg.
E singurul martor și numai el știe
că am făcut-o fără voia mea,
că am dat drumul vapoarelor
pentru ca tu să exiști pe mai departe.

Întoarce-te mai bine, acasă.
Vei găsi gardul făcut de mine
Și porțile cele mari, iar în grădină,
în jurul fântânii,
aprinse felinarele gutuilor.
În cameră îmi vei găsi cărțile,
scrisorile pe care nu le-am scris niciodată
și hârtiile în care putrezește timpul
din care n-am putu să fac nimic.

Vei avea mult de lucru. Te vor căuta
oamenii din sat, să le vindeci
renunțările lor și păsările
care-și lasă aripile-n iarbă
și mor cu ciocurile-nfipite în pământ.

Va trebui să-i asculți cu multă răbdare,
să descoperi în glasul lor
veștedă culoarea iluziei.

Toată istoria acestui pământ
foșnește în arborii sângelui lor,
numai ei știu că pământul cântă
când crește un arbore,
dar nu ți-o vor spune niciodată.

Dacă-n ferestra dinspre drum
vei mai găsi, să nu-l atingi, un fluier:
părăsită pe un vârf de munte,
în el doarme copilăria mea.
Indoiala i-aliuat locul după aceea,
și-i bine să lăsăm lucrurile așa cum sunt.

O, diminețile sângelui meu pline cu vise!
Și drumul acesta pe unde-a trecut,
cu ochii închiși, adolescența,
lăsând cuvinte și steaguri în toți arborii!

Din viitorul acela mă întorc acum
și-ți dau chipul meu,
atât de departe de cel de atunci,
încât până și memoria oglinzii îl refuză
și nu-l mai recunoaște, uscată,
nici chiar scoarța copacilor.

Ai grijă, de aceea, pe unde umbli,
mai ales către seară,
că tot eu voi răspunde pentru tine.

Și pentru mine să nu faci nimic,
mai ales către seară.
Și, amintește-ți, să nu fi surprins
dacă la întoarcerea ta îți voi spune
că m-am mutat de bună voie-n altă parte.

OCHIUL DE GRAUR ȘI ARIPA

Trei zile au rămas în cer,
deasupra satului,
ancirați de lumina zilei
ca niște bărci negre, urcând
și coborând, perfect aliniat.

Nenorocire, își spuneau sătenii.
Oricum, nu-i semn bun.
Mai ales țipătul. Poate
vor să spună ceva. Dar
ce să spună un ochi și o aripă?

Parcă-s legați cu sfoară
pentru că stau în același loc
și țipă mereu spre aceeași zare,
privind
peste pădurile încărcate cu flori.

După trei zile nu i-am mai văzut
și nu i-a mai visat nimeni.
A patra zi am deschis stupii
și n-am mai găsit înlăuntru
decât regina și trântorii.

CÂINELE

Il găsesc tot mai trist, de fiecare dată
tumbele lui sunt din ce în ce mai stinse,
semănând cu o durere tăcută.

Ochii, mai ales ochii
luminează din ce în ce mai puțin
peste bucuria revederii, iar labele

și-au pierdut zborul acela
prin care desena în aer cuvintele,
convingător precum un înțelept.

Mama îmi spune că l-a supărat frigul,
că l-ar fi tulburat razele lunii,
pentru că, uneori, noaptea, latră prelung

și-n ultima vară, când nu ne-am văzut,
a mâncat multă iarbă și a ocolit trandafirii
ca și când ar fi fost foc pentru ochii lui.

Dar eu cred că alta-i tristețea tăcută,
pentru că simt, când se uită la mine,
că știe cuvinte pe care nu i le-am spus niciodată.

Cuvântul bătrânețe, de exemplu,
sau cuvântul moarte. De aceea
mă așez alături de el,

în patru labe,și urlăm amândoi.

ARHIVĂ

Amintirea mi-l arată așa cum a fost,
poate puțin mai tânăr. Pe atunci
anii erau făcuți numai din anotimpuri
și treceau mai încet. Ceasornice
nu aveau decât arborii și învățătorul satului.

El intra prin grădini și se plimba tăcut,
cu o creangă de alun în mâna dreaptă.
Mergea în urma ei, printre meri și gutui,
ca și când nu el, ci nuiaua vedea.

Se oprea uneori, parcă nesigur
de privirile nuielii. Apoi
îngenunchea pe pământ. Și mâna lui
își trecea peste iarbă mângâierea duioasă,
ca o aripă prin apele cerului.
Vorbea pe dinlăuntru, dar nu cu el însuși:
sub palmă-i răspundea o șoaptă
numai de el știută. Aici, săpați aici,
spunea în cele din urmă, și desena
un cerc cu nuiaua în jurul lui.
Numai trei staturi de om să săpați.

Ne uitam nedumeriți la cercul acela
și când ne reveneam el nu mai era.
Parcă ar fi zburat.
Veneau vecinii și ajutau la săpat.
După trei staturi de om, țâșneau izvoarele.

Cei care săpau în alt loc își pierdeau vremea
de două ori, punând pământul înapoi. Dar asta
n-o făceau decât cei care aveau timp de pierdut.

Tot satul e plin cu fântânile lui
și izvoarele, ca și timpul, nu au secat niciodată.

Anii de-acum au zile și nopți, iar anotimpurile
sunt mai puține și trec mai repede.

Amintirea i-a uitat numele, dar mi-l arată
așa cum a fost. În toate fântânile.

NEÎNDUPLECATĂ ORĂ

Intoarce timpul-n arbori ceasul care,
deloc pios, la prima lui bătaie,
ridică-n frunza verii vâlvătaie
de toamnă rece și neîndurare.

Doar vântul și tăcerea mai îndoie,
fără de păsări, crengile ușoare.
Rodește nechemată din uitare
singurătatea-ntre pereți de ploaie.

Neabătută oră, atâta de precisă,
când simți cum peste suflet și coline
vin nori și pleacă doruri. Și-i tot una

de-nchizi fereastra, ori de-o lași deschisă
spre codrul stins, prin care numai luna
va mai vâna cerbii visați de tine.

SINGUR ȘI ALB

Singur și alb, la după miezul nopții,
făcând să scapere asfaltul, scuturând
printr-un singur prelung nechezat
întunericul din arborii de pe trotuare,
așa l-am văzut. Singur și alb.

Singur și alb, înaintând fără grabă,
prin mijlocul orașului, păscând nedumerit
trifoiul de pe tarabele nenorocului.
Cu șaua înflorată. Singur și alb.

Singur și alb, cu frâul liber,
luminând cu coama colțul străzilor,
bătând din copite în stațiile de autobuz,
la ora când sufletele nu călătoresc
nici luate de mână. Singur și alb.

De unde venea? Al cui să fi fost?
Al unui barbar de-acum un mileniu?
Al lui Baiazid? Cumva al lui Toma Alimoș?
Și unde se ducea, de unul singur și alb?

Dar l-am văzut: a străbăt ultimele străzi,
a ocolit lacul și s-a pierdut spre nord,
galopând fără grabă. Patru suspine de-argint.
Singur și alb. Și mă tem
că era dintr-o baladă încă nescrisă.

ARS POETICA

Nu, greierii nu cântă: cântăresc
în balanța aripilor
mireasma florilor. Iși comunică
temperatura nopții
și întâmplările de peste zi.

Greierii nu învață să cânte:
își vestesc pericolele
care-i pândesc de peste tot,
și locul unde, fulgerat de lună,
a căzut primul bob de rouă.

Greierii nu știu ce-i cântecul.
Iși rostesc doar singurătatea
și măsoară cu sunet
distanța până la stele.

De ce crezi că vorbesc despre noi?

INTOARCEREA DINTOTDEAUNA

Ar fi bine să plecăm odată
fără să știm prea bine unde,
dar să fim siguri că vom fi numai noi.
Să ne desprindem de glasurile ce ne-nconjoară,
de ceașca de cafea a dimineții,
de șuierul țevilor prin pereții casei,
de prea lungile ore ale plictisului
și, mai ales, de noi înșine.

Vecina să-și umplă pâlnia urechii
cu praful de pe ziduri, furioasă
că nu mai aude nimic alături.
Negustorii de vise
să și le vândă între ei, fericiți
că s-au înșelat reciproc.
Să nu ne mai alfabetizeze nimeni
cu aceeași eternă lecție de la mare distanță.

Noi să fim departe de toate acestea,
nici luna să nu ne mai cunoască,
nici arborii să nu neîntrebe
cine suntem, de unde și-ncotro.

Să plecăm, așadar,
chiar cu trenul acesta obosit
de-atâtea despărțiri,
și să coborâm la întâmplare,
ca și când am mai avea douăzeci de ani.

Am să-mi fac un topor din piatră,

vom găsi o peșteră nelocuită,
vom aduna frunze să ne facem pat,
vom găsi râul cu pești, vom culege
ciuperci, și flori, și rădăcini.

Tu vei sta la pândă
și ai să fluieri ca mierla în iunie,
când se vor apropia tăietorii de lemne.

Nu ne vom mai întoarce aici niciodată.
Ce, dacă peste cine mai știe când,
pe pereții peșterii specialiștii în trecuturi
vor găsi desenați în cărbune,
cu multă dragoste, oameni și animale?

CODALBA

Mama i-a luat funia din coarne,
i-a mângâiat obrazii, a sărutat-o
și s-a rugat de ea: - să mă ierți...

Impietrit, mă priveam pentru ultima oară
în ochii ei. Casa și grădina dispăruseră.

Oraca. Toate cuvintele
mureau într-un poem nescris. Tăcerea
ne învăluia, sfâșiindu-ne carnea.

- Dă-i porumbul, am auzit-o pe mama.

Era ultimul. Ca un ban de argint.

S-a urcat singură pe cântar: cu scăzământ,
368 de kilograme, categoria a doua...

Atât cântărea izvorul nostru cu lapte.

Oraca. Turtă de urzici cu țărățe. Nefericită
alianță între copilărie și speranță.

N-am putut privi înapoi. Acasă,
cumpăna fântânii se rupsese-n două.

Muget de-atunci absent din fața porții.

Grădina și-a mâncat singură iarba,
iar în bățătură, mult timp, până azi,
toate amintirile s-au numit Codalba.

PIRAMIDĂ ȘI TRESTIE

Din nou sunt fără suflet. Ca și ieri,
nu știu pe unde umblă singur.
Eu umblu pe străzi. Nu caut nimic.
Tot ce am căutat abia mi-a ajuns
să caut pe mai departe. Nimeni
nu-mi va putea îndrepta umerii
aplecați sub atâta îndoială.

Intre piramidă și trestie,
am ales-o pe cea din urmă.
Mlădiere și foșnet. Murmurul mioritic.
Ca pe-un izvor, amintirea-l dezleagă spre seară
și-l lasă să curgă. E clipa
când sufletul deschide și pleacă.
Nu-l strig. Fără să ne-o spunem,
ne împărțim orele. Tăcerea
din coarda arcului întinsă.

Stiu când se întoarce: încăperea
se umple cu miresmele copilăriei.
Blândă, lumina toamnei ne-adună la un loc.
- E bine, suflete. - E bine, omule.
Coarda arcului se destinde. Tăcerea
se mută în vârful săgeții.

STAREA VREMII

Dacă-n fotografia pe care abia ți-ai facut-o,
totul pare normal și firesc,
nu te-ncrede pra mult : zăpada
care ți-a nins în sprâncene și păr
nu se va mai topi nicidată; gerul
va începe exact din partea aceasta,
cu un sistem frontal care va afecta
mai ales mișcarea dorințelor neîmplinite.
Ți se va înnoura tot mai mult vederea
și vei simți în toate diminețile
o burniță deloc trecătoare
colindându-ți sângele,
începând de la extremități.
Câte-o aversă, ropot cald,
îți va readuce glasuri de altădată;
furtuni care s-au vrut iubiri
vor bate-n fereastra aducerii aminte,
dar frigul zidit de trecerea anilor
te va opri s-o deschizi. Și vei rămâne
cu fruntea aplecată peste visuri,
pentru ca foșnetul frunzelor ude
să te ducă din nou
spre verzile păduri ale tinereții.
Imensele păduri, ferecate pentru alții,
întotdeauna și niciodată ale tale;
câmp fără margini, pe unde viața
se scurge pe drumuri tăcute,
când soarele-i luminează visele.

Oh, nu te-ncrede prea mult

în ultima fotografie:
în lungile nopți fără lună
clipele trec ca haitele de lupi,
pândind din toate părțile,
fără ca lacrima să-i poată-ndepărta.

Poate că singurul lucru pe care
mai poți să-l faci, e să lași fotografia jos
și să cobori în stradă;
să te-ntâlnești cu tine însuși
în gesturile celor necunoscuți,
cei care trec fără să privească măcar
tinerele perechi
adăpostite prin colțuri, unde
își construiesc pădurile lor.

Reconsiderarea singurătății

PE ALBIA RÂULUI

E timpul să tragi linie și să observi
cum ți s-au destrămat, unul după altul,
marile imperii ale visului. Nimic
nu a rămas neatins de copita de elefant
a anilor. Pulberea orelor s-a așternut
peste fiecare iluzie și adevărul
a sfârșit inutil în arhivele memoriei.

Trage linie și observă cât a mai rămas
din culoarea speranței. Câte cuvinte
au amuțit ca pietrele în albia râului.
La ce ți-au folosit? Colții de lup
ai singurătății ți-au pândit nopțile
și ți-au risipit prietenii, care se tem
să te mai vadă. Numai orbii mai pot
să măsoare cu precizie
distanța dintre amintire și lumină.
N-are rost să-ți trimiți gândul înapoi,
dacă nu te mai poți duce cu el.
Delicatul punct,
de unde nu mai există întoarcere,
a fost atins. Trage linie și observă:
tot ce-ai adunat e numai scădere,
numai pierdere. Trage linie și ridică zidul
și lasă nostalgia să urce singură,
plantă exotică, pe toți pereții casei.

DUBLA SINGURĂTATE

Cineva se îmbracă, dimineața, cu hainele mele
și umblă pe străzi, urcă-n tramvaie,
iese din ascensoare defecte, blestemând.
Cumpără ziare, strânge mâna prietenilor mei,
vorbește despre mine, ca Iuda,
mă vinde pe câte-un surâs.

Am încercat să-l prind, am adunat probe,
am găsit prin buzunare țigări și scrisori de dragoste,
într-o zi și-a uitat batista și antinevralgicele,
altădată hainele miroseau a mare, altădată a drum de țară,
dar nu și-a uitat niciodată numele, niciodată.

Am împrumutat atunci niște haine de la un prieten,
și l-am pus să le îmbrace, așa, din greșală,
dar el nu a greșit, s-a îmbolnăvit de tristețe,
iar medicii au dat neputincioși din umeri,
pentru că el era făcut pentru hainele mele, pentru mine.

Și am distrus probele acelea, le-am ars.

Acum se îmbracă din nou cu hainele mele,
dar nu vrea să mai iasă în stradă,
și ne-mpiedicăm unul de altul prin casă,
ne-nghesuim la geam, ne schimbăm scaunele,
și ne simțim în egală măsură vinovați
de-atâta singurătate singură.

DESCÂNTEC

Nu ți-am mai spus de mult pe nume,
vroiam ca să te uit, să văd și cum e
când nu mai ești, în mine și în lume.

Și toate-au fost la fel, ba mi se pare
că, pline mai puțin cu întrebare,
au devenit de-odată mai ușoare.

Nemaisimțindu-ți mâna descărnată,
nici coasa rea, prezența ta-i uitată,
de parcă-ai fost și n-ai fost niciodată.

Parcă și timpul de o vreme vine
și pleacă mai încet, și-i mult mai bine
de-acum până și-n aer fără tine.

INTOARCEREA GLADIATORULUI

Se-ntoarce după două mii de ani în arenă

cu plasa și tridentu-n mână

și-și caută ultimul adevrsar, caută

sclipirea albă a cuțitului

și pupilele mărite în care se legăna

îndepărtată și singură și verde, corabia

câmpiei din Arcadia,

unde împărțise cu el, aromitoare și săracă,

pâinea copilăriei.

Și nu-i.

Nici mulțimea, nici fiarele, nici trompetele.

Nici agonoteții să-l judece.

Numai hohotul de piatră

spartă de săbiile ierbii ale amfiteatrului

și-un arbore cu frunză roșie

pe locul unde l-a ucis.

Nimeni.

Între el și lună cântecul aceleiași privighetori

și insomnia lui de două mii de ani,

suportabilă abia acum, când își deschide singur

trei fluvii roșii din inimă,

pe când, undeva, în afara timpului,

înveștmântat în purpură,

cu potirul la buze,

împăratul întinde mâna, arătând pulberea.

UIEZ UN TIGRU

Târziu, când cuvintele dau semne de oboseală
și li se împăiănjenesc ochii deasupra hârtiei,
adormind lângă lucruri,
ca niște cămile în mijlocul deșertului,
mă îndepărtez de ele cu distanța unei amintiri frumoase
și mă pierd în deșertul acela
căutând un drum către junglă.

Uiez un tigru. Vreau să-l văd
arcuit ca un țipăt printre valurile de nisip.

Îi construiesc de aceea mai întâi fuga,
pașii eleganți,
ca niște cuțite înfășurate-n moarte vastă,
apoi picioarele și trupul prelung
ca sania de dragoste a lui Serghiei Esenin.
Îl pun să stea jos, în albastrul acela
locuit de tristețea Cleopatrei,
îi construiesc urechile, îi sădesc auzul,
îi construiesc gura în formă de abis,
mă aporpii de el și-i fac pleoapele.

Umblu pe lângă lucruri, pe unde dorm cuvintele,
aleg cuvântul privire, cuvântul groază, cuvântul dispreț,
cuvântul sfârșit, cuvântul eternitate.

Î le pun pe toate sub pleoape și dintr-odată
tigrul se uită la mine, împietrește în pândă,

la marginea aceea a deșertului, lângă junglă,
gata să mă sfâșie, arcuit ca un țipăt

33

pe labele construite de mine,
ca pe o nenorocire,
uitându-mi carabina acasă.

Spuneți-mi, vă rog, acum ce să mai fac?

CHIROMANȚIE

O mare tristețe desfrunzește sângele tău,
ți se culcă pe suflet,
ca o pasăre de două mii de ani,
rănită de umbră.

Vei trăi mult, cu o durere neștiută de nimeni,
vei avea trei copii
și mângâierile lor vor fi ca o teroare,
violându-ți ceasurile albe ale senectuții.

Durerea aceasta are numele unui râu,
iată-l, trece la sud de viața ta,
și moare-ntr-un triumfi.

Ai grijă: pe una din laturile lui
trec vânătorii de păianjeni,
sentimentali ca niște ucigași nedescoperiți,
desfăcând liniștea în zgomote moi,
ca pe o ceață prin care trec cuțite grăbite.

Ești incoruptibilă, dar ți-e milă de cerșetori.
Umblă cu băgare de seamă,
o mână care se întinde și cere
poate să aibă-n palmă un cuțit.

Punctul acesta albastru, ca un fluture,
înseamnă mare. Păzește-te,
fluturii nu sunt decât aripi,

n-ajung nicicând în mijlocul mării
și s-ar putea ca-n zorii unei zile,
la țarmuri, să cunoști deznădejdea.

35

Nu-i bine să rămâi singură,
trebuie să dai și altora din singurătatea ta.
Anii sunt niște chipuri
care se adâncesc în oglinzi până nu se mai văd,
se fac pământ,
un pământ ars de visele celor dispăruți

Singură
e ca și cum ai fi trăit înconjurată
de niște ruini verzi,
sub care dorm ca niște surzi
popoarele din care scobori,
fără să-nțelegă nimic.

TREC BARBARII

Bubuie ca o tobă din piele de drac,
sub toate zărilor, câmpia.

De două mii de ani bat barbarii
cu copitele cailor înspumegați în ea.
Și vin în urma lor roiuri de muște,
căutând sub oblâncuri carnea durerii.

Se leagănă ca niște limbi de clopot,
dilatând depărtarea cu urletul lor;
veghează aștri din tranșeele foamei,
trimit soli de pace și dau foc grâului,
le e frică să fie oameni și se călătoresc,
și cad spicele ca niște păsări incendiate.

Ii luminează din spate vetrele arse,
plânsul copiilor le grăbește pasul.
De două mii de ani cad ploile
și nu le-au putut opri rătăcirea.

Bubuie toba ca o piele de drac, și ei se duc
să-și samene numele în pulbere.

POVESTE CU LUNĂ

N-am avut niciodată mai multă lună
ca în anul acela.
Tone de lumină au curs peste arbori,
înnoptând în dulceața fructelor.
Și peste uriașa tipsie de argint a câmpiei
florile-și spărgeau cupele
umplute cu imense cantități de lună.
S-au iubit cu disperare iepurii,
pisicile și broaștele țestoase. Marea
a trimis către țărmuri valuri
din ce în ce mai mari și corăbiile
au plutit mereu, cu mulți metri,
mai aproape de cer. Munții, până și munții
și-au văzut pădurile și cerbii
numai din argint,
iar râurile nu mai știau încotro se duc
sub atâta lumină.
Toate cuvintele noastre erau din argint
și am visat frumos întregul an,
reușind să trecem, nestingheriți,
dintr-un vis într-altul.

Am umblat năuci de atâta lumină,
mereu pe acoperișurile lumii.

A fost anul cel mai frumos
din viața noastră.
Chiar și acum mai strângem în brațe
fantasmele acelea de lună și de vis.

APROAPE DE ADEVĂR

Stau aproape de adevăr,
dar nu sunt singur:
mai e cineva, pe care nu pot să-l văd,
dar care stă foarte aproape de mine.

Am îmbătrânit foarte aproape de el,
reîntors din nesfârșitele ținuturi ale îndoielii.

Sunt din ce în ce mai aproape,
din ce în ce mai bătrân,
și din ce în ce mai nedumerit
de adevărul
adevărului de lângă mine.

OAMENI PE ȚĂRM

Nu mai vorbesc, nu mai umblă, nu se mai agită.

Stau doar pe țărmul acela fără de arbori

și privesc.

Nu cred, nu le vine să creadă

că acela-i un râu.

Nu-i nici un pod, nu-i nici o punte,

nu se vede nici o pasăre,

iar țărmul de dincolo e mai mult o bănuială,

unde diavolii ațâță

cazanele cu smoală.

„Tăcut ca un ulei veșnic

se scurge pe sub bolți Acheronul.”

Și ei stau. Așteaptă vâslașul

și banul de argint li se topește-n palmă.

ȘI DACĂ VISELE

Și visele de n-ar mai fi,
cum am putea să mai umblăm
pe unde n-am fost niciodată?
Cum am putea să mai vorbim
cu cei ce nu mai pot vorbi?
Cum am putea să mai vedem
ce niciodată n-am putut privi?

Cum am putea să mai străbatem,
o, visele de n-ar mai fi,
geroasele nopți lungi fără-a simți
mireasma florii din grădină?
Cum am putea să mai gustăm
fructul iluziei, pe când acesta
nu e nici floare, nici tulpină?

O, visele de n-ar mai fi,
cum am putea cunoaște moartea
mai înainte de-a muri?

MERELE DE AUR

Trei au fost merele de aur.
Le aveam din poveștile cu zâne,
unde mărul era din aur,
până și iarba era de aur.
Toate visele noastre erau din aur
și Atalanta venea în fiecare noapte
la țărniștile insulei,
să-și retrăiască dulcea amăgire
a mărului dăruit de Hipomene.

Trei au fost merele de aur:
copilărie de aur, umilită de război;
tinerețe de aur, îmbătrânită
de lozincile altora;
maturitate de aur, otrăvită
de lozincile noastre.

Bătrânețe, măr putred. Singurul
pe care-l mai avem în mână.

MANUSCRIS HERACLITIAN

Ni s-a dus. Printre degete.
Nisip de aur în clepsidra trupului.
Apă aprinsă, în care s-a stins
jeratecul lunii. Ni s-a dus.
Imensitatea prin care treceau
caii de abur și vis ai iubirilor
nemărturiste niciodată.

Ni s-a dus printre pleoape,
roua incendiată de mireasma teiului
sub care n-am putut întârzia,
castan cu albe candelabre verzi,
sub care n-am ajuns niciodată.

Ni s-a dus. Cântece din care, amețiți,
n-am apucat să ne spunem
decât câteva vorbe.
Și toate numai șoptite.

Ni s-a dus.
A fost al nostru și nu mai este.
Ni s-a dus timpul, în timp
ce priveam cum curge râul,
neștiind că era râul nostru.

Ni s-a dus. Printre degete.

RECONSIDERAREA SINGURĂȚII

S-aducem statuile în casă,
pentru că sunt singure,
în toată piața. Și le-au înghețat
gesturile în aer,
ca niște porunci
pe care nu le-au mai dus la bun sfârșit.

Să le ținem lângă noi, lăsându-le
să neliniștească aerul din jurul nostru.
Glasul celor transfigurați în piatră
să ne cotopească vorbele,
umilindu-ne tăcerile.

Până când oamenii, în piață,
vor auzi, din ce în ce mai stinsă,
bătaia ceasului din turn,
și vom înțelege
cât suntem de singuri.

PAȘI PE APE

Din nu știu care parte a timpului s-aude
Un pas ce nu mai este, dar care-a fost al meu;
vine desculț și singur prin ierburile ude
și pleacă iar, tot singur, și îndoit mereu.

S-apropie o clipă și stă pe loc și pierde,
se pierde în niciunde ca frunza-n întomnare,
murmur timid sub ora umplută cu tăcere,
pas de copil la prima și ultima plecare.

Ecou ce se repetă la nesfârșit în mine,
lovindu-se besmetic de noapte și lumină,
izvor purității grăbit nu știu de cine
s-ajungă unde toate izvoarele termină.

Pierdut de mult, mi-e bine când îl aud aproape,
pas neînfrânt de nimeni, străbătând aceste
izbânzi, înfrângeri, pași pe ape
și tot ce timp se cheamă, iar uneori și este.

LA JUMATATEA DRUMULUI

Iată, părul alb începe să-mi spună
că se va face toamnă și în pădurea mea.
Am cheltuit până acum o jumătate de lună,
îmi mai rămâne numai o jumătate de stea.

Nu știu cum a fost, nu știu nici dacă
a fost sau nu a fost. Nimeni nu știe.
Dar știu că, fără frunză, pădurea o să tacă,
atâta timp cât iarnă va fi fiind să fie.

Jumătate de moarte a rămas pe drumuri umblate,
nu știu pe unde umblă singură cealălaltă.
Dar nimănui, asta știu, nu-i sunt date
trei jumătăți de lună laolaltă.

Și or să cadă brume, zăpezile-or să vină,
arse, în ploaie și vânt, frunzele se vor pierde.
Oh, toamna, pădurea are cea mai frumoasă lumină,
visând cu toți copacii imposibilul verde.

Pasărea albastră

POVESTEA CODRULUI

Păcat de trupul tău care se pierde
încet și singur și necunoscut,
pe drumul stins al orei în care a tăcut
foșnetul cald al clipei, minunatul verde.

Splendori atâtea, singuru-ți avut,
minuni clădite-anume să dezmierde
se șterg neîmpărtașite sub un cer de
toamnă fără sfârșit și fără început.

Ca un copac ce-și scutură, uitat
la marginea pădurii, florile aiurea,
tu lași să treacă anii, și-i păcat

de-atâtea sinucise în tine căprioare
fără să știe vraja când în adânc pădurea
preschimbă-n muget pajiști și izvoare.

WISEAZĂ-MĂ

Visează-mă călătorind spre tine
pe-un drum fără de umbră, măsurând
cu glasul tău distanța până la pasări.

Visează-mă pe țărmuri, culegându-ți
surâsul întâlnit cu valul și tăcând,
mai bine sufletul să-i simtă apăsarea.

Visează-mă că bat și că-mi deschizi,
că ploaia-mi șterge urmele, iar ora
ne-adună-n ea.

Și că nu totu-i vis.

CÂT MAI TÂRZIU

Când va rugini vântul
în crengile arborilor,
smulgând în suliți de ghiață
frunzele, părul, perdelele,

nu ispiti drumurile, să nu auzi
cum coboară umbra-n pământ,
să nu auzi cum vine tăcerea
umplând, pe sus, golul aripilor.

Imbracă-te în primul surâs
de dragoste și rămâi în casă,
printre vârstele simulate
sub nivelul amintirilor.

Trebuie să aflăm cât mai târziu
culorile ultime ale desfunzirii.

NON FA NIENTE

Luana Borgi, unde ești acum?
spre care colt de lume alunecă
pasul de corabie al făpturii tale?
Erai înaltă, aveai ochii verzi și păreai
o ghitară care merge prin ploaie,
cu toate sunetele despletite.
Luana, rămăsese ceva ciudat în glasul tău,
ceva ca un zângănit de sabie,
palidă amintire a condotierilor
coborând prin văile Toscanei.

Și erai mândră de anii aceia
pe care nu i-am trăit niciunul.

Cred că te regăseau zorile
în Villa Motto, lângă Florența,
iar eu eram barbarul venit
din stânga Dunării,
barbarul cu stângăcii gingașe,
sosit să-nvețe îndoiala.

Cel pe care-l linișteai mereu
cu dulcele *non fa niente*.

Mai exiști, Luana? Mai există pe undeva
anii aceia în care am însămânțat
singurătatea anilor de după?
Non fa niente, Luana. *Non fa niente*.

CE DACĂ

Fii tare : o să crească iarbă
și flori și arbori pe deasupra mea.
Doi stânjenei vor fi lumina
acestor ochi ce n-or mai fi,
dar pentru mine vor vedea.

Fii tare : o să treacă vremea
ca și acum, pe sub aceeași stea.
Fii tare. E ca și cum ți-ași spune
„închide că mi-e frig”.Ce dacă
ușa-i o lespede și-i grea?

VOI STA AICI

Voi sta aici până va trece o femeie
îmbrăcată-n alb.

Ii voi spune numai cu jumătate de glas
că amintirile nu se îmbracă niciodată astfel,
iar dacă ea va zâmbi, așa cum foarte puține
știu să zâmbească, departe de ele,
atunci îi voi spune că privirile ei
sunt un ecou de pădure tăiată,
ca eu caut pădurea aceea de mult timp,
că nu știam că nu mai există,
că ași fi vrut să n-o găsec niciodată,
dar să știu că există, că în crengile ei
se leagănă, toamna, vânturi albastre.

O voi ruga apoi să mă ierte,
voi schița o plecare ușoară,
ca o desprindere de la țărm, ne vom alătura pașii,
voi inventa o poveste frumoasă,
abătând drumul acela din trecut spre copilărie.
Ii voi vorbi de lumi îndepărtate, despre
vuietul mării, de marile temperaturi ale stelelor.

Și-ncet, atunci când vom fi departe de lume,
când pentru prima dată ne vom da seama
că suntem singuri, când ea însăși va recunoaște
că nu mai e nimeni cu noi,
atunci nu știu, nu știu ce îi voi spune,
dar voi sta aici, voi rămâne aici,
până va trece...

PASAREA ALBASTRĂ

Venea, mai mult spre ziuă, în câte-un vis pe care
îl preschimba-n pădure, umplând-o deodată
cu vuiet lung de valuri dintr-o zbuciumată,
de nimenea știută și nevăzută mare.

În urma ei, un cântec de liră fermecată
cădea din crengi, ca toamna fructele-aromitoare.
Și-abia atunci, o clipă, parcă-nvățând să zboare,
vedeam cum se ridică spre cer, însingurată.

Plutea precum o luntre peste pădurea verde,
albastrele-i aripe jucând ca o lumină
de vâsle care caută, fragile, necuprinsul.

Albastru pe albastru, știam că o voi pierde
în vis, simțind cum visul însuși se termină,
dar nu știam că viața, și ea, e cum e visul.

CÂND

Când surâdeai, izvora o fântână.

Când vorbeai, se năștea marea.

Când te apropiai, se auzea o pădure.

Când tăceai, adormeau căprioarele.

Când priveai, se deschidea cerul.

Când mergeai, înflorea câmpia.

Dar toate astea

când existai cu adevărat.

ENEIDA, IV

Nu m-am schimbat deloc. Aceleași ape
m-aduc din nou la porțile de-aramă,
să-ți spun cum sufletul mi se destramă
înstrăinat de când nu-mi ești aproape.

Rana-mi hrănește trupul și dau vamă
la oameni și la zei, strângând sub pleoape
veacuri și zări sub cerul în care nu încape
atât blestem lângă atâta teamă.

Același sunt, și mă întorc de-acuma,
cu Palinur cel bun dormind la proră,
să-ți spun ce nu ți-am spus, cerându-ți numa

focul să-mi stingi, și veșnic monotona
viață de unul singur, iubindu-ți aurora
cum te iubeam când te chemai Didona.

LANȚURI DE NEGURĂ

Te-așteptam. Iată nisipul
în clepsidră, jumătate.
Ce s-a dus îl port pe chipul
meu. Știam că nu se poate

să nu vii. Știam că-n sânge
dorul crește și dă rană
și nu-i altă buruiană
ca să-l scoți. Chiar dacă-ai plânge

lacrima nu-l dă afară,
doar îl udă ca să-l vadă
florile în primăvară
răsărite din zăpadă.

Ce-am pierdut? Totul se pierde,
uneori, dar în zadar e
dacă nu-i și așteptare
unde totu-i numai verde.

Ia și bea : găleata-i goală,
numai pe deasupra-i udă.
Poți să strigi, într-o vocală
ferecat, n-o se te-audă

nimenea. Și niciodată.
Clopotul de-l tragi, i-aiurea :
fără margini e pădurea,

clopotu-i făcut din vată.

57

Poți să pleci din nou, cărarea
e lucrată cu compasul,
îți arată depărtarea
și-napoi îți poartă pasul.

Numai dacă zbori. Și încă
nici așa. Nimeni nu scapă.
Ce vezi sus nu-i cer: e apă.
Ce vezi jos nu-s nori : e stâncă.

Trebuia să vezi și cum e
când totu-i iubire numa.
Suntem numai noi pe lume.
Lumea-i fără noi de-acuma.

DOAR AMINTIREA POATE

Străpuns de aripa păsării călătoare
verdele foșnet trece spre ruginiu,
până și-n pădurea din noi se face târziu,
și murmuru-nnoptează-n știutele izvoare.

Mai pâlăie uitată sub cerul siniliu,
la marginile orei (și vieții) câte-o floare.
Doar amintirea poate de-acum să înfioare,
nestrăbătut atâta zidit în noi pustiu.

Dar e atâta pace în aer, iar lumina
se scurge printre ramuri împăcată
cu trecerea, și-n toate câte sunt se pierde.

Ne-nvață să fim arbori, să nu simțim rugina
din frunzele căzute și să visăm că toată
pădurea-i plină iarăși numai de foșnet verde.

IN FAȚA UȘII

Bate cineva. Și nu i s-au auzit pașii.
Nu numai îngerii umblă fără pas. Și ei
nu mai vin din afară-n puterea nopții.
Dar e la ușă. Nimeni nu s-a mai rătăcit
de mult prin părțile acestea. S-ar putea
să fie cineva dintr-un alt timp. Un călător
pornit la drum de la-nceputul lumii.
Dacă ar fi avut cal, ar fi putut să fie
ultimul viching. A mai rămas o bucată
de pâine pe masă. Auzi cum bate?
Parcă n-ar avea degete. Dar nici aripă
nu poate să fie. Și adevărul nu bate așa.
Măcar de-ar fi plouat. Pe cine aștepți?
Pasăre nu-i, nici animal. Și nu mai crezi
în basme. Prințul schimbat în porc
n-a mai devenit prinț. Ți-e teamă?

Amintirile nu bat la ușă. Nu-ți face griji.
Dacă a ajuns până aici, tot o să intre.
Dar lasă-l să bată. Așteaptă
să cânte cocoșii a treia oară.

Tehnica umbrei

ȘI DACĂ ÎNTR-O ZI TE-NTORCI

Și dacă într-o zi te-ntorci și stai din nou
în fața casei părintești
și ești obligat să descoperi
că vremea a ros
cu mandibule de furnică roșie
aeroportul acesta de unde ți-ai lansat
glasul cuvintele vârsta iluziile

iar tu te-ai întors singur?

Și dacă peste noapte din apele somnului
se desprinde cineva și-ți spune
nu prețuiesc nimic cântecele tale
dar îți dau floarea aceasta să te ocrotească
și-a doua zi trezindu-te în mână
se arcuiește sceptrul unui lujer

e semn că trebuie să pleci a doua oară?

O LINIȘTE CA O PLECARE

O liniște ca o plecare de păsări
stăruie uneori înapoia cuvintelor
nici o aripă
nu mai traversează aerul desfunzit
    și țărmul
spre care te-ndreptai de-atâtea nopți
își trage clopotele în adânc

Unde mai pleci? Cu patria în oase
ți-ai străbătut pe jumătate moartea
    și cuvintele
pe care nu le-ai spus nimănui niciodată
cele în care ai suferit
    și ai tăcut
ție atunci egal ultima dată
azi nu mai au aceeași vârstă

Adevărul lor
a devenit prieten cu struții
și înserarea
ți-a făcut din prieteni fantome

Întoarce-te întoarce-te întoarce-te
întoarce-te pe primul țăr
    și numără

ȘI UNEORI CUVINTELE

Și uneori cuvintele obișnuiesc să moară

se prăbușesc pe nesimțite cad

de pe schelele memoriei

își uită viața dinainte pier

în golul dintre două amintiri

se sting

asemenea unor gladiatori bătrâni

aplaudați în amfiteatre

dar înșelați să bea cântând

otrava pierzătoare de aspidă

Oh, fericirea nu-i decât un cuvânt

nu te chinui s-o găsești

DE LE-AI STRIGA ACUM

De le-ai striga acum cu toată frunza
arborilor ce îți locuiesc tăcerea
cu toate păsările

    măcinate de vânt
sub aceeași cantitate de lună
nici un ecou nu are depune mărturie
că tu le strigi:

    cuvintele de-atunci
și-au schimbat înțelesul
    și sângele
nu ar mai arunca aceleași punți departe
    dezlegând
limba de ceață-a clopotelor calde

La marginea privirii pe țărmul nerostit
se descompun iluzii și așteptări

    mai poți
să le culegi amurgu-ntârziat
în aripa ce sângerează
    semnându-te invers pe orizonturi

UN CLOPOT ÎNFRUNZEA

Un clopot înfrunzea în aerul
    înserării
vremuri de bronz cu ritmuri pentru idoli
lungi punți de sunet resemnat boltind
    deasupra casei părintești

A fost sau nu un timp aici
unde-am văzut crescând cuvinte
    dulci fotografii
smulse din arbori și din păsări
spre a hrăni tăceri de mai târziu?

Ecouri vechi de-o vârstă
    cu primul adevăr
dizolvă-n ceasul nedecis al serii
frunzișuri arse-alcătuind
    la nord de glasul meu
păduri distruse
și clopote de altădată Mute

Sumar***Intoarcerea dintotdeauna***

Sub lumina toamnei

Marea

Monumente

Cercul

Insomnie

Infinitul mic

Scrisoare pentru alter ego

Ochiul de graur și aripa

Câinele

Arhivă

Neînduplecata oră

Singur și alb

Ars poetica

Intoarcerea dintotdeauna

Codalba

Piramidă și trestie

Starea vremii

Reconsiderarea singurătății

Pe albia râului

Dubla singurătate

Descântec

Intoarcerea gladiatorului

Visez un tigru

Chiromanție

Trec barbarii

Poveste cu lună

Aproape de adevăr

Oameni pe țărm

Și dacă visele

Merele de aur

67

Manuscris heracletian

Reconsiderarea singurătății

Pași pe ape

La jumătatea drumului

Pasărea albastră

Povestea codrului

Visează-mă

Cât mai târziu

Non fa niente

Ce dacă

Voi sta aici

Pasărea albastră

Când

Eneida IV

Lanțuri de negură

Doar amintirea poate

În fața ușii

Tehnica umbrei

Și dacă într-o zi te-ntorci

O liniște ca o plecare

Și uneori cuvintele

De le-ai striga acum

Un clopot înfrunzea

DARIE NOVĂCEANU

EN EL LECHO DEL RÍO

BAJO LA LUZ DEL OTOÑO

Llego una vez más delante de la casa donde,
sin saberlo, me he de mí mismo despedido.
El anochecer es suave y de las heridas
ninguna me duele. El murmullo de las hojas
me dice que era el tiempo para volver. El silencio
ha subido de precio y las palabras sangran,
al intentar, tan tarde, aventarlo.
La hora se está colmando con el rumor del recuerdo
y las flores empiezan a alumbrar el jardín.

Como un emperador humillado, el maíz
entra en la comarca llevado por yuntas de vacas.
Encima de él, los faroles de calabaza y alubia
acompañan el cortejo. De alguna parte, el silbido
de serpiente en la guadaña. La brasa
de las quitameriendas se apaga en el renadío segado.

El último cuerpo del verano se arrodilla en los oteros
y se deja fecundar por el grito azul de las grullas.
Ciervo yaciente bajo el alero de la casa, nuestro arado
está soñando el canto del mirlo. Descalza,
la infancia siembra maíz en los surcos de las nubes.
El bosque se da a la vela y se va solo hacia noviembre.
En sus lindes, el cencerro del rebaño desafía
la inclemencia de la balada de los tres pastores
y reconstruye en bronce el paraíso de antaño.

EL MAR

Sobre esta orilla donde jamás
haya arribado barco alguno,
merodea desde siempre mi alma
engañada por el rumor de las olas
que nadie más que ella está oyendo.
- No llegará. No llegará jamás,
le digo cada vez más apiadado.
¿ Qué puede buscar un barco ahí,
donde el mar ya no existe desde hace mil años ?

Pero mi alma sigue merodeando por las orillas,
levanta muros de niebla, tapia los valles,
junta nubes y disfrazo las colinas,
esconde los maizales, lleva los ganados
a las montañas, protege los árboles.
Después hace borrar sus propios pasos
y regresa a casa para decirme :
- Nada espero. Tienes razón, no llegará.
Pero el mar existe: hoy mismo
se nos ha ido un barco más.

MONUMENTOS

Tan sólo el que ha recorrido el mundo a pie
sabe el precio del agua y de la sombra.

Un semilla de luz líquida sobre los labios
y la mano de sombra de un árbol
acariciándote la frente.

La eternidad no puede ser más cara.

- No te hagas tallar tu propio rostro,
murmuraba mi abuelo, tallando en madera de roble
unas hermosas cabezas de caballo.

En parejas, como si fueran un carruaje,
los caballos escoltaban un manantial.

Por todo el camino que sube a las montañas,
la efigie de sus fuentes y sus carruajes.

Entre los caminantes de ahora
nadie conoce su rostro.

EL CÍRCULO

Dibujaba un círculo con el dedo en el aire
y lo trasladaba al borde de la cama.
Nadie podrá salir más;
una vez cerrado, rodará por sí solo
y se irá a detener en cualquier sitio,
contigo adentro.

Aquel círculo que nadie entendía
era su círculo. Solo,
se retiraba y se encerraba en sí mismo,
tal como lo ha hecho toda su estirpe campesina.
- No sean mujeres. Cuidad las bestias
y enderezad la tapia que os viene encima.
En primavera, no os metáis a arar
con los Pampu. Tienen mucha tierra
y nuestra yunta está muy flaca.

En la ventana, los geranios daban flores
y se marchitaban; gotas de luz
fluían sobre las hojas ásperas.

“No sean mujeres...” Manantial apagado, su voz
corría sosegada al sentir la cercanía del mar
Hacia la madrugada, alguien le había metido
una balanza debajo de la almohada
y el sol habrá de hallar nada más que su cuerpo.

INSOMNIO

Alguien se sienta en las orillas de mi sueño
con una caña de pescar en la mano.

Amarillo, el flotador de corcho cabecea
cerca de mis párpados, mientras allá, abajo,
en la profundidad de las aguas de mis sueños,
clavado en el anzuelo, se mueve el cebo.

Todo está perfecto, calculado con precisión,
el tic-tac del reloj sigue royendo
el fósforo de los instantes encerrados en las cifras
y el hombre que está sentado en las orillas
tiene una paciencia de búho viejo y astuto.

Sigo hundiéndome cada vez más
hacia el fondo de mis ilusiones,
las convierto esta vez en tigres y gacelas
y las dejo sueltas para que conozcan
por sí solas el fin o el signo del futuro.

Desciendo por las amarras de hiedra en flor,
por entre las mudas campanas verdes de las medusas
y consuelo a las sirenas que siguen llorando
por su eternidad estéril, arrellanadas
sobre las cubiertas de naves podridos.

Amarillo, el flotador de corcho cabecea

muy cerca de mis párpados,
mientras en las orillas, mujeres jóvenes
se desnudan de sus soledades enlutadas
y se abandonan a la voluntad de las olas
fecundadas por el largo relincho del viento.

Los cuchillos de la arena despanzurran
la paciencia del búho. Siento
que le hace falta un poco de esperanza
y muevo el anzuelo,
luego reúno las gacelas y los tigres.
Pongo todo a salvo, al saber que, siempre,
incluso en el sueño se puede morir.

Oriento las escopetas de los cazadores
hacia donde está el hombre-búho.
Me cubro los ojos, me tapo los oídos
y sigo soñando mi sueño hasta el final.

OLOR DE MENTA Y DE ROSAS

Éramos solamente olor de menta y de rosas,
aprendíamos el infinito mayor y el infinito menor.
Las semillas de la vida explotaban
como granadas entre las sábanas
y andábamos por las calles, al caer la noche,
con las antorchas en las manos,
yo todo el futuro en los labios.

...Hoy, ya no sé dónde están aquellas calles,
pero aún oigo el fluir de las palabras como un río.
Barcos podridos, los años se han ahondado
y los bosques han sido cortados
para que crezca la soledad a gusto.

Se ha perdido el olor de menta y de rosas,
tanta es la oscuridad dentro y fuera de nosotros,
tanta es la falta de ríos y palabras
que sólo nos queda prendernos fuego
y salir a la calle. Como antorchas.

CARTA PARA MI EGO

Me quedaré aquí, en esta orilla
de otoño solamente por mí conocida,
al lado del rojo lamento del cerezo,
bajo la tristeza amarilla
clavada en el cielo por los chopos;
me quedaré aquí para mirar
cómo se va la luz,
cual meditación a media voz.

Ahora te toca a tí hacer
lo que yo mismo, a veces sin quererlo,
hice por ti.

Llévate pues, cuanto habrán de ser
el tiempo y la cara.
Sé desde hace mucho
que los espejos no tienen culpa alguna
en cuanto al color y las arrugas.
Los espejos no inventan más que remordimientos.

Estás libre para salir, para buscar
y descubrirlo todo.
Todo lo que he hecho
o lo que adrede olvidé de hacer.

Aun así, ten cuidado por donde andas.
Sobre todo, no te asomes jamás
a la llanura en cuyo borde,
sobre la corteza del único árbol de pie,
dejé escrito : Resignación.

Es una llanura tan inmensa
que es el mar mismo,
con todos los navíos que se han ido
para nunca volver.
Si no hubiese renunciado a ellos
hoy tú mismo no serías
más que un puñado de tierra.

El árbol, el único que todavía vive,
me ha visto, sobre todo en el atardecer,
cargando aquellos navíos
con resignación y grandes pedazos de ocaso.
Es el único testigo que sabe
que lo había hecho contra mi voluntad,
desatando las amarras
para dejarte vivir aún en estas orillas.

Sería mejor que regreses a casa.
Encontrarás la tapia construida por mí,
el portón nuevo y en el jardín,
alrededor del pozo descubrirás
encendidos los faroles de los membrillos.

En el cuarto de atrás, darás con mis libros,
con las cartas que jamás escribí,
con los papeles en donde se pudre el tiempo
con el cual nada he podido hacer.

Tendrás mucho trabajo. Te buscará
la gente del pueblo
para que les cures su resignación y las aves
que dejan caer las alas en la hierba
y se mueren con el pico clavado en la tierra.

Tendrás que escucharla con mucha paciencia
para descubrir en su voz
el marchito color de las ilusiones.
Toda la historia de este país
murmura en los árboles de su sangre;
solamente esta gente sabe que la tierra
está cantando cuando crece un árbol,
pero nunca te lo dirá.

Si en la ventana que da hacia al camino
encuentras una flauta, no la toques:
abandonada en la cima de una verde montaña,
dentro de su canto duerme mi infancia.
La duda ocupó después su lugar
y es conveniente dejar las cosas como están.

¡Oh!, las madrugadas de mi sangre

llena de sueños!

Y este camino por donde pasó,
con los ojos tapados mi adolescencia,
tejiendo en todos los árboles
banderas rojas y consignas...

Desde aquel futuro vuelvo ahora
para darte mi cara
tan distinta de la que tenía entonces.

Tan distinta
que incluso la memoria de los espejos la rechaza
y hasta la corteza de los árboles
la desconoce por entero.

Sin embargo, ten cuidado por dónde andas,
sobre todo en los atardeceres,
porque todavía vigilaré tu caminar.
Jamás hagas nada por mí.

Y no llores
si, al regresar un día a casa,
ya no me encontrarás.
Te dirán que me he mudado allá,
donde tú nunca podrás llegar.

**EL OJO Y EL ALA
DEL ESTORNINO**

Durante tres días se han quedado en el cielo,
como anclados con sogas de aire azul,
encima de nuestra aldea :
barcos negros que subían y bajaban,
cual columpios,
barcos parejos, perfectamente alineados.

¡ Qué desgracia ! - decía la gente.
De ninguna manera es buen augurio.
Sobre todo, el grito. Tal vez
quieren decirnos algo que no entendemos.
Pero, ¿qué podría decirte un ojo de pájaro?

Parecen atados a piedras que no vemos
puesto que se quedan inmóviles
y gritan siempre hacia la misma
dirección, mirando por encima
de los bosques cargados de flores.

Al cabo de tres días ya no estaban allí.
Y nadie los ha soñado más.
El cuarto día,
hemos abierto las colmenas
y no hemos encontrado adentro
más que a la reina abeja y los zánganos.

EL PERRO

Lo encuentro cada vez más triste,
cada vez más apagado en sus saltos
dibujando un color desconocido.

Las miradas, sobre todo las miradas,
alumbran cada vez menos
en la alegría del encuentro.

Las patas han perdido la elasticidad
que dibujaban palabras en el aire,
convincientes como las de un sabio.

Mi madre dice que es por el frío,
que lo han enfermado los rayos de la luna
y que de noche aúlla mucho.

Durante el último estío que dejamos de vernos,
comió mucha hierba y se alejó de las rosas
como si hubieran sido fuego para su mirada.

Pero yo creo que su tristeza es otra,
porque siento, cuando me mira,
que sabe palabras que nunca le enseñé.
La palabra vejez, por ejemplo; la palabra muerte.

Por eso me siento a su lado,
a cuatro patas. Y aullamos los dos.

ARCHIVO

El recuerdo me lo muestra tal como ha sido,
quizá un poco más joven.

En aquel entonces
los años estaban hechos tan sólo de estaciones
y se iban mucho más despacio.
Relojes no tenían más que los árboles
y el maestro de la escuela.

Él venía y se adentraba en los jardines.
Se paseaba con una vara de avellano
en la mano derecha, calladamente, sin prisa.
Iba detrás de ella por entre manzanos y membrillos
como un ciego que se fía de ojos ajenos.

Se paraba a ratos, como dudando
de las miradas de la vara. Después
se arrodillaba en la tierra, y su mano
pasaba sobre la hierba
como un ala por las aguas del cielo.
Hablaban para sus adentros mas no consigo mismo:
bajo la palma le contestaba un rumor
tan sólo por él conocido.
Ahí, cavad ahí, decía finalmente.
Dibujaba con la vara
un círculo alrededor suyo.
- Cavad ahí solamente tres medidas de hombre.

Mirábamos desconcertados aquel círculo
mientras él desaparecía como si hubiese volado.

Llegaban los vecinos y nos ayudaban a cavar.
Cavadas tres medidas de hombre,
brotaban los manantiales.

Los que cavaban en otro sitio perdían el tiempo,
pero esto no lo hacían más que quienes tenían
tiempo de sobra para perderlo.

Toda la aldea está llena de sus fuentes,
y los manantiales, como el tiempo,
nunca se han secado.

Los años de ahora tienen días y noches,
y las estaciones pasan más deprisa.
Al recuerdo se le ha olvidado el nombre,
pero me lo muestra tal como ha sido,
quizás un poco más joven. En todas las fuentes.

LA IMPLACABLE HORA

El tiempo da cuerda al reloj de los árboles
que, sin piedad, con el primer latido,
hacen subir en la hoja del verano
la fría llamarada del cruel otoño.

Solamente el viento y el silencio seguirán doblando,
sin pájaros, las desnudas ramas.
Desde el olvido brota sin ser llamada
la soledad por entre las paredes de lluvia.

Implacable y tan exacta es la hora
cuando sobre el alma y las colinas
llegan las nubes y se van los deseos.

Y da lo mismo cerrar o abrir la ventana
hacia el apagado bosque por donde sólo la luna
andaré cazando los ciervos que habías soñado.

SOLO Y BLANCO

Solo y blanco, pasada la medianoche,
sacando chispas del asfalto,
sacudiendo con su largo relincho
la oscuridad de los árboles de las calles,
así lo he visto. Solo y blanco.

Solo y blanco, andando sin apuro
por el centro de la ciudad ; confuso,
paciendo el trébol pintado
en los escaparates de la lotería.
Con la historiada silla sin jinete. Solo y blanco.

Solo y blanco, las riendas sueltas,
alumbrando con sus crines las esquinas,
dando coces en las paradas de los autobuses,
en una hora en que las almas no viajan
incluso aunque las lleven de las manos. Solo y blanco.

Nunca sabré de dónde venía,
ni de quién era.
Nunca lo sabré, más lo he visto:
ha pasado las últimas calles, ha rodeado el lago
y se ha perdido hacia el Norte.
Cuatro sollozos de plata. Solo y blanco.
Temo que haya salido de una balada por escribir.

ARS POÉTICA

No, los grillos no cantan : pesan
en la balanza de sus alas
el olor de las flores. Se comunican
la temperatura de la noche
y los sucesos del día.

Los grillos no saben cantar :
se comunican los peligros
que los está acechando en todas partes
y establecen el sitio donde se ha caído,
tocado por un rayo de luna,
el primer grano de rocío.

Los grillos no saben lo que es el canto :
tan sólo deletrean la soledad
y miden por el sonido
su distancia hasta las estrellas.

¿Por qué crees que están hablando de nosotros?

EL ETERNO RETORNO

Sería bueno partir algún día
sin saber exactamente hacia dónde
mas con la certeza de quedarnos solos.
Sería bueno desatarnos una vez
de las voces que nos rodean,
de la cotidiana taza de café,
del silbido de las tuberías dentro de las paredes,
de las tan largas horas de aburrimiento
y, sobre todo, de nosotros mismos.

Que la vecina se atiborre los oídos
con el polvo del suelo, enfadadísima
por no oír ya nada a su lado;
que los comerciantes de sueños
hagan tratos entre ellos mismos,
felices con la estafa mutua;
que nadie nos analfetice más
a distancia, con su reiterada sabiduría.

Que estemos algún día fuera de todo esto,
que no nos conozca ni siquiera la luna,
y que tampoco los árboles nos pregunten
quiénes somos, hacia dónde ni de dónde.

Que salgamos ya de una vez,
en este mismo tren.

Bajaremos a puro azar
como aún tuviésemos veinte años.

Vamos a dar con una cueva deshabitada
y allí mismo, juntando hierba y hojas,
tendremos nuestro mejor tálamo.
Recogeremos setas, flores y raíces ;
yo me fabricaré un hacha de piedra
y buscaré el río con peces de plata,
mientras tú, al acecho,
silbarás cuando se acerquen los leñadores.

Jamás volveremos a esta otra casa.
¿Qué importará si, años más tarde,
los peritos en tiempos remotos
descubren en las paredes de piedra
niños, flores y animales
garabateados por nosotros
con el recuerdo mitigado ?

CODALBA

Mi madre le había desatado la soga de los cuernos
y, acariciándole el moro, la seguía besando
e implorando : perdóname por abandonarte...

Atónito, me miraba por última vez
en el blando espejo de sus ojos. La casa
y el jardín se habían sumergido en sus miradas.

El silencio nos cubría
y nos desgarraba la carne. Todas las palabras
morían en un poema sin escribir.

- ¡Dále la mazorca!, me había dicho mi madre.
Era la última. Como si fuera moneda de plata
enfriada en la palma del muerto.

Se ha subido por sí sola en la báscula :
- “Con la pérdida, 368 kilos de segunda...”
Tanto pesaba nuestro manantial de leche.

Pan de ortigas con salvado.
Infeliz alianza
entre la niñez y su ilusión.

No hemos podido mirarla una vez más.
En casa, el cigüeñal se había partido en dos,
mugido esculpiendo ausencia en el portal.

El jardín habrá de comerse él mismo el pasto,
y en el patio, por mucho tiempo, incluso ahora,
todos los recuerdos habrían de llamarse Codalba.

PIRÁMIDE Y CAÑA

Sin alma otra vez. Al igual que ayer,
no sé por dónde anda sola. Yo
estoy andando por las calles.
Nada busco: todo lo que he encontrado
apenas me ha servido para seguir buscando.
Nadie me podrá enderezar los hombros
doblados bajo tanta duda.
Entre la pirámide y la caña,
me he quedado con ésta última.
Ondulación y rumor. Flexibilidad y murmullo.
Al caer la noche, el recuerdo desata
los manantiales de lo que hubiera podido ser.
Es el instante en el que el alma abre y se va.
Nunca le digo que se quede. Sin decírnoslo,
nos repartimos las horas. El silencio
del arco bien tenso.
Sé cuando vuelve: el cuarto
se está llenado del olor de la infancia.
Suave, la luz de otoño nos junta una vez más.
- Está bien, mi alma. - Está bien, mi hombre.
El arco se destensa. El silencio
se traslada a la punta de la saeta.

ESTADO DEL TIEMPO

Si todavía en la foto que acabas de hacerte
todo resulta de lo más normal,
no te fíes mucho : la nieve
que te salpica la cejas y el cabello
es la nieve que nunca más se derretirá :
el hielo empezará por esta misma región
con un sistema frontal que afectará
sobre todo al movimiento de los deseos incumplidos.
Aumentará la nubosidad de la vista
y una llovizna nada ocasional
se hará sentir en todas las mañanas
sobre la muy débil circulación de la sangre,
empezando por las extremidades.
Algún que otro chubasco irá pasando
sobre las dulces voces de antaño;
viento que han sido amores
golpearán en las ventanas del recuerdo,
pero el frío hacinado con los años
te impedirá abrirlas y te quedarás
con la frente pegada a estos cristales invisibles
para que el rumor de las hojas mojadas
vuelva a llevarte una vez más
hacia los verdes bosques de la juventud.
Inmensos bosques velados a los demás,
para siempre y para nunca tuyos,
vasto territorio por donde desmemoriada

la vida cruza los caminos mudos
cuando haga sol en los sueños.

Ay, no te fíes mucho de esta última foto:
en las largas noches sin luna
los instantes pasan como manadas de lobos
acechando en todas las esquinas
sin que la lágrima los haga huir.

Tal vez, lo único que puedas hacer
es dejar la foto a un lado
y bajar a la calle
para que te encuentres contigo mismo
en los ademanes de los desconocidos,
los que pasan sin mirar siquiera
a las parejas de jóvenes
paradas en rincones propicios
para construir sus propios bosques.

EN EL LECHO DEL RÍO

Es hora ya de contar y observar
cómo se te han derrumbado, uno tras otro,
los grandes imperios del sueño. No ha quedado
nada sin el golpe del casco de elefante
de los años. El polvo de las horas
se ha cernido sobre toda ilusión, y la verdad
ha terminado inútilmente en los archivos de la memoria.

Haz la cuenta y fíjate cuánto ha quedado
del color de la esperanza. Cuántas palabras
han enmudecido cual piedras
en el lecho del río. ¿De qué te han servido?
Los colmillos de lobo de la soledad
han acosado todas tus noches. Disipados,
los amigos temen volver a verte.
Solamente los ciegos pueden medir aún
la distancia que separa el recuerdo de la luz.
Carece de sentido enviar tu pensamiento atrás
si no puedes irte tú mismo con él.
El delicado punto
desde donde no hay retorno, ha sido alcanzado.
Haz la cuenta y fíjate: todo lo que has sumado
no es más que sustracción. Solamente pérdida.
Haz la cuenta y alza el muro
y deja que la añoranza suba por sí sola
como planta exótica cubriendo toda tu casa.

LA DOBLE SOLEDAD

Alguien se viste por la mañana con mis trajes
y sale a la calle, sube a los tranvías,
baja maldiciendo de ascensores estropeados,
compra periódicos, estrecha la mano de mis amigos,
habla de mí, como Judas,
me vende por una sonrisa.

Procuré descubrirle, reuní documentos,
encontré en los bolsillos cigarrillos y cartas de amor;
un día se olvidó el pañuelo y las píldoras,
una vez los trajes olían a mar, otra vez a camino de campo,
pero nunca dejó el nombre, nunca jamás.

Pedí prestado entonces el traje de un amigo muerto
y lo dejé para que se vistiera así, como por equivocación,
mas no se equivocó; enfermó de tristeza,
y los médicos se encogieron de hombros impotentes,
porque él estaba hecho para mis vestidos, par mí.

Y rompí aquellos documentos, los quemé,

Ahora viste de nuevo mis trajes,
pero nunca sale a la calle
y tropezamos los dos por la casa,
nos asomamos a la ventana, nos cambiamos las sillas
y nos sentimos culpables en igual medida
por tanta desolada soledad.

HECHICERÍA

Hace tiempo que no pronuncio tu nombre.
Quise olvidarte, para ver cómo se está
cuando tu no existas, dentro de mí y dentro del mundo.

Todo ha quedado igual, y se me antoja incluso
que, menos cargada de interrogantes,
pronto la vida se ha puesto mucho más amena.

Por lo tanto, hasta el tiempo
va y viene con menos prisa,
y hasta el aire está mejor.

Al no sentirse más tu presencia,
lentamente se te ha olvidado,
como si jamás hubieses existido.

EL REGRESO DEL GLADIADOR

Vuelve al cabo de dos mil años a la arena
con la red y el tridente en la mano
y busca a su último adversario, busca
el brillo cortante de la espada
y aquellas dilatadas pupilas donde se columpiaba,
ajeno y solo y verde, el barco del llano de Arcadia,
allá donde había compartido con él,
oloroso y poco, el pan de la infancia.

Mas no se le encuentra.

Menos aún la muchedumbre. Ni siquiera las fieras.

Tampoco las trompetas. No están allí

para juzgarle los agonotetas.

Solamente la carcajada de piedra

Perforada por las espadas de la hierba

del anfiteatro.

Un árbol de hojas rojas allá, justo en el sitio
donde el tridente clavó la infancia de los dos.

Nadie.

Entre él y la carabela de la luna

el desesperado canto del mismo pájaro desconocido

y el insomnio de dos mil años

soportable apenas ahora, cuando se hace abrir

por sí solo tres ríos rojos desde el pecho,

mientras más allá, fuera del juego,

vestido de púrpura, con el cáliz entre los labios,

el emperador apunta con el pulgar hacia el polvo.

ESTOY SOÑANDO UN TIGRE

Ya tarde, cuando las palabras empiezan a dar
señales de cansancio
y se les forma en los ojos una tela de araña,
quedándose dormidas sobre el papel, al lado de las cosas,
igual que unos camellos en medio del desierto,
me alejo de ellas a la distancia de un recuerdo hermoso
y me dejo perder en aquel desierto,
buscando un camino hacia la selva.

Estoy soñando un tigre, quiero mirarlo,
carabela de grito entre las olas de arena.

Le construyo primero la huida,
los pasos elegantes de cuchillos
vestidos de espaciosa muerte,
luego las patas y el cuerpo esbelto y largo
como la tristeza de un suicida frustrado;
lo hago sentarse en aquel azul
habitado por la tristeza de Cleopatra;
le construyo las orejas, le siembro el oído,
le construyo la boca en forma de abismo,
me acerco a él y le fabrico los párpados.

Voy al lado de las cosas por donde duermen las palabras,
tomo la palabra mirada, la palabra horror, la palabra desprecio,
la palabra fin, la palabra eternidad.

Las pongo todas entre los párpados y, súbito,
el tigre me mira, se hace de piedra al acecho
en las orillas del desierto, cerca de la selva,
listo para destrozarme,
arqueado sobre sus patas construidas por mí,
como una desgracia más,
habiéndome olvidado la escopeta en casa.

Decidme, por favor, ahora, ¿qué otra cosa puedo hacer?

QUIROMANCIA

Una inmensa tristeza deshoja tu sangre,
se duerme sobre tu alma,
como un pájaro de dos mil años
herido por la sombra.

Vivirás mucho con un dolor
desconocido por todos;
tendrás tres hijos
y sus caricias serán un terror
violando las blancas horas de tu senectud.

Ese dolor lleva el nombre de un río
que pasa al sur de tu vida
y se muere en un triángulo.

Ten cuidado: por uno de sus lados
pasan los cazadores de arañas,
sentimentales como sicarios cautelosos,
despedazando el silencio en livianos ruidos,
como si fuera niebla atravesada por cuchillos
que llevan mucha prisa.

Eres incorruptible, pero sí piadosa con los mendigos.
Ándate con mucho cuidado:
la mano que se tiende para pedir
a veces lleva dentro un cuchillo.

Este punto azul como una mariposa
significa mar. Cuídate :
las mariposas no son más que alas,
nunca llegan a altamar,
y es posible que en las albas de un día
conozcas las orillas de la desesperanza.

No es conveniente vivir sola,
tienes que compartir las soledades de tus años.
Los años son caras
que se ahondan en los espejos,
casi no se divisan más,
se tornan barro
de la tierra que surcaron
los sueños de los desaparecidos.

Sola,
sería como si hubieras vivido rodeada
de verdes ruinas,
bajo las que duermen, como sordos,
los antiguos pueblos tuyos,
sin entender nada de nada.

PASAN LOS BÁRBAROS

Redobla como tambor de piel de diablo,
bajo todos los horizontes, el llano.
Desde hace mil años golpean los bárbaros
con los cascos de sus caballos estas tierras.
Desde atrás llegan nubes de moscas
atraídas por el olor de carne herida.

Se mecen cabalgando cual campanas mudas,
sangrando las lejanías con sus gritos salvajes.
Vigilan los astros desde las trincheras del hambre,
envían mensajeros de paz e incendian los trigales;
tienen miedo a ser hombres y se van cabalgando,
y las espigas caen como abrasados gorriones.

Los alumbra, desde lejos, las casas en llamas,
el llanto de los niños les precipita los pasos.
Desde hace mil años van cayendo las lluvias
que aún no han podido cerrar sus dementes veredas.

Retumba como tambor de piel de diablo,
y ellos se van sembrando sus nombres en el polvo.

UN CUENTO CON LUNA

Jamás hemos tenido tanta luna
como en aquel año.
Toneladas de luz se han venido escurriendo
encima de los árboles, anocheciendo
en la dulzura caliente de las frutas.
Sobre la gigantesca bandeja del llano plateado
las flores rompían sus copas rebosantes
de inmensas cantidades de luna.
Se han amado con desesperación los conejos,
los gatos y todas las tortugas.
El mar ha enviado a las orillas
su oleaje siempre más alto, y los navíos
han ido navegando constantemente
unos cuantos metros más cerca al cielo.
La sierra, hasta la sierra habrá de ver
sus bosques y sus ciervos enteramente de plata,
y los ríos ya no sabían hacia dónde iban
bajo el imperio de tanta luz.
Todas nuestras palabras eran de plata.
Hemos tenido los más bellos sueños
de todo el año, y hemos logrado pasar
de uno a otro, desembarazados.
Nos hemos paseado atónitos de tanta luz
por encima de los tejados del mundo.
Ha sido el más bello año de nuestra vida.
Aún ahora seguimos abrazando
aquellos fantasmas de luz y ensueño.

JUNTO A LA VERDAD

Me quedo junto a la verdad,
mas no estoy solo :
alguien, que no puedo ver,
se sienta muy cerca de mí.

He envejecido a su lado
vuelto de los grandes parajes de la duda.

Estoy cada vez más cerca,
cada vez estoy más viejo,
y siempre más inseguro
de la verdad que veo, sin ver
a quien se sienta cerca de mí.

HOMBRES EN LAS ORILLAS

No hablan más, no andan, no se agitan;
esperan, nada más, en las orillas sin árboles,
y miran.

No creen, no quieren creer
que aquello es un río:
no hay ningún puente, ningún vado,
no se ve pájaro alguno, ni cielo,
y la otra orilla es más bien una suposición,
en la que los diablos atizan
llamaradas de alquitrán.

*“Apacible como aceite eterno
transcurre bajo bóvedas Aqueronte.”*

Y ellos está esperando, mientras
la moneda de plata se les enfría en las manos.

Y SI LOS SUEÑOS

Y si los sueños no existieran,
¿cómo podríamos andar
por donde jamás hemos andado?
¿Cómo podríamos hablar
con los que ya no pueden hacerlo?
¿Cómo podríamos mirar
lo que nunca hemos podido ver?

¡Ay!, si no existieran los sueños,
¿cómo podríamos conocer la muerte
mucho antes de morir de verdad?

LAS MANZANAS DE ORO

Tres han sido las manzanas de oro.
Nos venían desde los cuentos de hadas,
donde el manzano era de oro
e incluso la hierba era de oro.
Nuestros sueños eran todos de oro
y Atalanta venía cada noche
a las orillas de la isla
para revivir el dulce engaño
de la manzana tirada por Hipómenes.

Tres han sido las manzanas de oro:
infancia de oro, humillada por la guerra;
juventud de oro, envejecida por
consignas ajenas;
madurez de oro, envenenada
por nuestras propias consignas.

Vejez, manzana podrida. La única
que todavía nos queda.

MANUSCRITO HERACLITIANO

Se nos fue por entre los dedos.

Arena de oro en el reloj del cuerpo,
agua quemada donde habrán de apagarse

las brasas de la luna. Se nos fue.

Inmensidad atravesada

por los caballos de aire y sueño

del amor jamás confesado.

Se nos fue por entre los párpados.

Rocío incendiado por la fragancia de los tilos
que nunca hemos disfrutado.

Castaños de blancos candelabros verdes
a donde jamás hemos llegado.

Se nos fue. Canción de la cual, confusos,
no acabamos de decir
más que algunas palabras,
y todo esto a media voz.

Se nos fue.

Ha sido nuestro y ya no lo es.

Se nos fue mientras mirábamos
el correr de los ríos.

Sin saber que era también nuestro.

Se nos fue por entre los dedos el tiempo.

RECONSIDERACIÓN DE LA SOLEDAD

Que traigamos las estatuas dentro de la casa
porque están solas
en toda la plaza vacía. Y el frío
les congela los gestos en el aire,
como unos mandamientos
que jamás han podido cumplir.

Que las retengamos con nosotros, dejándolas
inquietar el aire que nos circunda.
La voz de los prefigurados en la piedra
invadiéndonos dulcemente las palabras
o humillando nuestro silencio.

Hasta que la gente por la plaza
oiga cada vez más apagado
el reloj dentro de la torre.
Y comprendamos
qué solos estamos...

PASOS SOBRE LAS AGUAS

No sé de qué parte de tiempo se está acercando
un paso que ya no es, mas ha sido mío;
descalzo llega y solo, sobre el rocío del jardín
y se va de nuevo, otra vez solo, siempre vacilante.

Se para un instante, escudriña y desaparece,
se pierde hacia nada cual hojas del otoño,
murmullo apagado en la hora llena de silencios,
paso de niño en su primera y última salida.

Eco que a menudo se repite dentro de mí,
golpeándose entre las paredes de noche y de luz,
manantial de la pureza que se precipita
para llegar allá donde todas las fuentes acaban.

Perdido hace mucho, me siento bien al saberlo cerca,
paso jamás vencido por nadie, cruzando
bosques y logros, caídas y tristezas. Pasos sobre las aguas
y todo lo que se llama, y a veces lo es, vida y tiempo.

A LA MITAD DEL CAMINO

He aquí, el cabello blanco quiere decirme
que el otoño se está acercando a mi bosque.
He gastado hasta ahora la mitad de mi luna,
me queda solamente la mitad de mi estrella.

No sé cómo ha sido, tampoco sé
si es que ha sido o no de verdad.
Pero sé que, sin hojas, el bosque enmudecerá
cuanto dure el inclemente invierno.

La mitad de mi muerte se ha quedado atrás,
no sé por dónde anda la otra mitad.
Pero sé que a nadie se le han dado
de una vez tres mitades de luna.

Caerán las nubes y llegarán las nieves,
quemadas por el viento y las lluvias se perderán las hojas.
¡Ay, el otoño, cuando el bosque tiene la más bella luz
y sueña con todos los árboles el imposible verde!...

EL CUENTO DEL BOSQUE

Lástima de tu cuerpo que se pierde
callado y solo y desconocido,
camino apagado por donde se han ido
vencejos y rumores del milagroso verde.

Bellezas tantas, único tesoro
hecho adrede para deleite,
dejan que el otoño que se te las quite,
y envejecen pronto sueños de oro.

Cual árbol que sacude, olvidado,
los cálices sin fruto, semilla sin cuna,
dejas que en la sangre, latido tras latido,

se te mueran corzas sin ningún pecado,
mientras los ciervos sangran solos bajo la luna
y llenan las fuentes del bosque con bramido.

SUÉÑAME

Suéñame andando hacia ti
por caminos sin sombra, midiendo
con tu voz todas las distancias.

Suéñame en las orillas, buscando
tu sonrisa por entre las olas
para que el alma sienta mejor tu ausencia.

Suéñame llamando y que me abres,
que la lluvia borra mis huellas
que nos fundimos en el mismo tiempo

y que no todo ha sido tan sólo un sueño.

CUANTO MÁS TARDE

Cuando se oxide el viento
entre las hojas de los árboles,
punzando sus saetas frías,
mariposas, cabellos, cortinas,

no mires los caminos para desoír
cómo baja la sombra a la tierra,
para no oír cómo llega el silencio
llenando en lo alto el vacío de las alas.

Vístete con la primera sonrisa
de amor y quédate en casa,
entre las edades simuladas
bajo el nivel de los recuerdos.

Tenemos que descubrir ya tarde
los últimos colores del deshojamiento.

NON FA NIENTE

¿Por dónde andas hoy, Luana Borgi?
¿Hacia qué orilla del tiempo se desliza
el paso como de navío de tu ser?
Eras alta, tenías los ojos verdes y recordabas
el cuerpo de una guitarra que se pierde
bajo la lluvia
con todos los sonidos abiertos.
Luana, había algo extraño en tu voz,
algo remoto, como un tintineo,
pálida memoria de los condotiereos
bajando por la llanura toscana.
Te erguías orgullosa de aquellos años
que ninguno habíamos vivido.
Te encontraban las albas
en Villa Motto, cerca de Florencia,
y más a menudo (así lo decías) pensabas en mí,
en este salvaje tonto que había llegado
desde tan lejos con su carga de torpezas
para aprender la duda y la esperanza.
El muchacho a quien tranquilizabas
con un dulce “non fa niente”.

¿Existes aún, Luana ? ¿Queda todavía,
en algún rincón, algo de aquel entonces?
Surcos tan bellos en que hemos sembrado
la soledad de los años postreros.

SIN CUIDADO

Anímate: crecerá la hierba
y las flores y los árboles encima de mí;
los lirios serán la luz
de estos ojos que no serán más,
pero seguirán viendo por mí.

Anímate : pasará el tiempo
como hasta ahora, bajo la misma estrella.

Anímate : es como te dijera
“cierra la lápida,
que tengo mucho frío.”

ME QUEDARÉ ALLÍ

Me quedaré allí hasta que pase una mujer
vestida de blanco.
Voy a decirle a media voz
que los recuerdos no se visten así jamás,
y si me va a sonreír como muy pocas
saben sonreír lejos de sí mismas,
entonces le diré que sus miradas
son como un eco de bosque cortado
que estoy buscando desde hace mucho,
que hubiera preferido no encontrarlo jamás,
pero sin dejar de saber que existe,
que de sus ramas en el otoño
penden vientos azules.
Después, le voy a decir que me perdone,
simularé una partida urgente,
como el desatamiento de una orilla,
juntarme los pasos,
inventaré un cuento hermoso,
desviando aquel camino hacia la infancia;
le hablaré de mundo lejanos, del mugido del mar,
de las altas temperaturas de las estrellas
y, lentamente, cuando estemos fuera del mundo,
cuando por vez primera nos demos cuenta
de que estamos solos,
entonces no sé, no sabré qué decirle,
pero me quedaré allí hasta que pase...

EL PÁJARO AZUL

Llegaba, sobre todo en las madrugadas,
dentro de algún sueño que convertía en bosque,
llenándolo de pronto en un largo bramido de olas,
de un atormentado mar nunca visto y jamás conocido.

Tras él, una canción de arpa hechizada
goteaba desde las ramas cual frutas en otoño
y, apenas en aquel instante, más bien aprendiendo a volar,
veía cómo se alzaba hacia el cielo : el pájaro azul.

Flotaba como canoa sobre el bosque verde.
Sus alas giraban como una luz
de remos que, frágiles, buscan la inmensidad.

Azul sobre azul, sabía que lo perdería en el sueño,
al sentir que el sueño mismo llegaba a su fin,
mas no sabía que la vida también es como el sueño.

CUANDO

Cuando sonreías, brotaba una fuente.

Cuando hablabas, nacía un mar.

Cuando te acercabas, se oía un bosque.

Cuando callabas, se dormían las corzas.

Cuando mirabas, crecía el cielo.

Cuando andabas, florecía el llano.

Pero todo esto fue

cuando existías de veras.

ENEIDA IV

No he cambiado nada. Las mismas aguas
me traen de nuevo hacia tus portones de cobre
para decirte cómo se me deshila el alma
enajenada desde que estás lejos de mí.

La herida nutre mi cuerpo y paga aduana
a los hombres y a los dioses, desmenuzando
en los párpados siglos y horizontes
que no pueden dar cobijo
a tantas blasfemias y a tantos temores.

Soy el mismo y vuelvo desde ahora
con Palinuro durmiendo en la proa
para decirte lo que jamás te dije,

para que me apagues el dolor y la monótona
vida de uno solo, al querer tus albas
cómo te quería cuando te llamabas Didona.

CADENAS DE NIEBLA

Te esperaba. De la arena
queda en el reloj la mitad,
la que se fue me la llevo
en el rostro. Mas sabía

que vendrás. Sé que en la sangre
la pena hiere y crece,
y no hay hierba alguna
para curarla. Siquiera

ni la lágrima la quita,
al contrario, la riega
para que la vean todas
las flores en primavera.

¿Qué perdí? Todo se pierde
a veces y es por ello
que no conviene la prisa
allá donde está lo verde.

Toma, bebe. Está vacío
el cubo de la fuente.
Puedes gritar : encerrado
en una vocal, el grito
no se oirá. Si tañes

la campana, es en vano:
el bosque es infinito,
de algodón es la campana.

Puedes irte : el sendero
está hecho al compás,
te muestra el horizonte
y te vuelve atrás.

Aquí mando yo y todo
lo que ves me pertenece.
Escriba, toma la hoja:
las palabras yo las tengo.

Tendrías que ver un día
el amor que estás viendo :
sólo nosotros en el mundo
y el mundo sin nosotros.

AL BORDE DE LA HORA

Asaeteado por la despedida de los pájaros,
el verde rumos se vuelve amarillo.

Hasta en los bosques que llevamos dentro
se hace tarde y enmudecen las fuentes.

Aún tintinea bajo el cielo gris,
al borde de la hora (y de la vida) alguna flor;
pero desde ahora sólo el recuerdo cruzará
el vasto desierto amurallado dentro de nosotros.

Hay tanta paz en el aire y la luz
fluye por entre las ramas, resignada
con su pasar y en todo cuanto hay se pierde.

Así aprendemos a ser árboles, a no sentir
la herrumbre de las caídas hojas y a soñar
que, no obstante, el bosque se nos derrama verde.

DELANTE DE LA PUERTA

Está llamando alguien. Y no se le han oído los pasos.
No sólo los ángeles andan sin paso, además ellos
ya no llegan desde fuera y al filo de la medianoche.
Pero alguien está delante de tu puerta. Hace tiempo
que alguien se ha extraviado por estos lugares. Podría
ser alguien de otros tiempos. Un peregrino
que se había puesto en camino desde el principio del mundo.
Si hubiese tenido caballo habría podido ser
el último bárbaro. Aún queda un mendrugo de pan
sobre la mesa. ¿Oyes cómo está llamando?
Como si no tuviera dedos. Pero tampoco a la podría ser.
Y la verdad jamás golpea de este modo.
Al menos si hubiese llovido. ¿A quién esperas?
No es pájaro ni animal. Y por encima de todo,
ya no te fías de los cuentos : el príncipe
convertido en cerdo nunca ha vuelto a ser príncipe.
¿Tienes miedo? Los recuerdos no llaman a la puerta.
No te preocupes: si es que ha llegado hasta allí,
no hay manera de pararlo y va a entrar.
Pero déjalo que llame, déjalo que golpee.
Espera hasta que canten los gallos por la tercera vez.

Y SI REGRESAS UN DÍA

Y si regresas un día y te sientas de nuevo
delante de la casa de tus padres
y estás obligado a descubrir
que el tiempo ha roído
con mandíbulas de hormigas rojas
este aeropuerto desde donde habías lanzado
la voz las palabras la edad la ilusión

¿y tú has regresado solo aún?

Y si durante la noche desde las aguas del sueño
alguien se acerca para decirte
de nada sirven tus canciones
pero te doy esta flor de Coleridge para defenderte
y en la madrugada cuando despiertas en tus manos
se arquea el cetro de un tallo verde

¿querrá decir que otra vez tienes que salir?

UN SILENCIO COMO DESPUÉS

Un silencio como después
de la migración de los pájaros
persevera a veces detrás de las palabras.
Ningún ala
atraviesa el aire deshojado
y la orilla
hacia la cual te estabas dirigiendo
desde tantas noches,
se traga sus campanas hacia lo hondo.

¿A dónde irás más?
Con la patria en los huesos
has cruzado la mitad de tu muerte
y las palabras que a nadie dijiste jamás,
dentro de las cuales
has sufrido y te has callado,
hoy no tienen la misma edad.

La verdad
se ha hecho amiga de las avestruces
y el anochecer
convirtió en fantasmas a tus amigos.

Vuélvete vuélvete vuélvete
vuélvete sobre la primera orilla
y suma.

Y A VECES LAS PALABRAS

Y a veces las palabras suelen morir
se derrumban sin saberlo se caen
    desde los andamios de la memoria
olvidan su vida de antes desaparecen
en el vacío de entre dos recuerdos
como unos infelices gladiadores
    engañados a beber cantando
el áspid fulminante
bajo los vítores de los anfiteatros

Ay, la felicidad no es más que una palabra
    no te molestes en buscarla

AUNQUE LAS GRITASES

Aunque las gritases con toda la hoja
de los árboles que habitan tu silencio,
con todos los pájaros

          molidos por el viento,
bajo la misma cantidad de luna,
ni siquiera un eco atestiguaría
que tú las estás gritando.

          Las palabras de aquel entonces
han cambiado de sentido

          y la sangre
no podrá echar más los largos puentes,
desatando la lengua de niebla
de las calientes campanas de la carne.

Al borde de la vista sobre la orilla innostrada
se descomponen las ilusiones

          y las largas esperas.

Todavía puedes
coger el crepúsculo tardío
del ala que sangra, firmándote
          inversamente sobre el horizonte.

UNA CAMPANA REVERDECÍA

Una campana reverdecía en el aire
del anochecer
tiempos de bronce con ritmos para ídolos
largos puentes abovedados
de resignado sonido
sobre las casa de tus padres.

¿Ha sido o no un tiempo aquí
donde he visto las palabras brotando
dulces fotografías
arrancadas de los árboles y de los pájaros
para nutrir los silencios de más tarde?

Antiguos ecos de la misma edad
que la verdad primera
disuelven en la hora indecisa del anochecer
quemados follajes recomponiendo
al norte de mi voz
bosques inexistentes ya
y campanas de antaño mudas.

S u m a r i o***El eterno retorno***

Bajo la luz de otoño

El mar

Monumentos

El círculo

Insomnio

Olor de menta y de rosa

Carta para mi ego

El ojo y el ala del estornino

El perro

Archivo

La implacable hora

Solo y blanco

Ars poética

El eterno retorno

Codalba

Pirámide y caña

Estado del tiempo

La reconsideración de la soledad

En el lecho del río

La doble soledad

Hechicería

El regreso del gladiador

Estoy soñando un tigre

Quiromancia

Pasan los bárbaros

Un cuento con luna

Junto a la verdad

Hombres en las orillas

Y si los sueños
Las manzanas de oro
Manuscrito heraclitiano
La reconsideración de la soledad
A la mitad del camino

El pájaro azul

El cuento del bosque
Suéñame
Cuanto más tarde
Non fa niente
Sin cuidado
Me quedaré allí
El pájaro azul
De otro tiempo
Cuando

Eneida IV

Cadenas de niebla
Al borde de la hora
Delante de la puerta

La técnica de la sombra

Y si regresas un día
Un silencio como después
Y a veces las palabras
Aunque las gritases
Una campana reverdecía

***

Cuvânt la sfârșit

Nu-mi dau seama dacă poeții de azi își mai ordonează poemele dintr-un volum în ordinea elaborării lor, dar și după anume criterii tematice, estetice, prozodice, etc., astfel ca un text să anunțe un altul sau să-l lumineze pe cel anterior. Dincolo de cronologie, noi, cei de altădată, făceam acest lucru, contând pe efectul psihologic al cititorului complice, atenți să nu punem după un epitalam un bocet și nici invers.

De aici, dificultatea pe care am încercat-o la alcătuirea selecției de față, unde, precum într-un joc de *puzzle*, lăsând la o parte foarte multe piese, am căutat să păstrez o anume curgere, măcar de culoare, conștient că absența acestora face imposibilă reconstituirea în întregime a unei picturi – să zicem Gioconda - , dar nici nu o desfigurează.

Anii, deveniți vârstă, nu mi-au șters calendarul. Dar, deși mi-am amintit – nu mereu – data scrierii unuia sau altuia dintre poemele de față, chiar și lumina zilei de atunci, nu le-am așezat în ordinea respectivă, îndepărtând gândul că umbra mi-ar putea întuneca ferestrele. Îndrăgesc toamna și amurgul, dar prefer primăverile și răsăriturile.

Ajuns în teritoriul confesiunilor, mărturisesc că mi-a fost greu să las la o parte poeme la care țin mai mult decât la unele pe care le-am lăsat să plutească pe albia râului de acum. Nu am exclus însă nici un poem scris la comandă, nici un panegiric al eroului între eroii neamului sau vreun elogiul al epocii de aur. Pentru simplu motiv că nu am scris niciodată așa ceva.

Ceea ce nu am putut include în culegerea de față este poezia pe care am dăruit-o poeților pe care i-am tradus, mai ales din spaniolă în română – nouăsprezece volume -, dar și din română în spaniolă – unsprezece titluri. În total, aproximativ, 100 de poezi... Am dăruit-o fără să știu – și nu-mi pare rău – pentru că pentru mine traducerea nu a însemnat niciodată mutarea cuvintelor dintr-un dicționar în altul, ci a emoțiilor, trăirilor, sentimentelor, etc.

Și acestea nu se traduc, precum ploaia, drumul, pădurea. Se trăiesc și se interpretează.

Referințe critice

...Noua plachetă din colecția *Luceafărul* se caracterizează înainte de toate printr-o pronunțată transparentă lirică. Îndărătul diverselor teme, pe care le tratează, poetul revine mereu la nu prea întinsa lui experiență personală de viață. Faptul face să se închege din mărturii fragmentare o autobiografie. Ea nu diferă mult de cea a altor poeți, colegi de generație cu Darie Novăceanu. Ca și la Nichita Stănescu, apar și aici nostalgiile copilăriei netrăite pentru că ororile războiului au înconjurat-o fără milă ... un talent autentic, care dacă se va apleca mai stăruitor asupra realităților vieții din jur și va căuta să-și perfecționeze resursele, nu e deloc exclus să rezerve surprize în viitor. (Ov. S. Crohmălniceanu - *Autobiografie –Gazeta literară*, mai, 1962)

***

Cam toate recenziile sau cronicile despre o carte de versuri sunt infidelități față de aceasta. Nu știu exact cât s-a scris despre volumul de poezie al lui Darie Novăceanu - *Tehnica umbrei*- dar, oricum, cred că prea puțin, ceea ce arată că, pe lângă că-i talentat, poetul nu prea știe să-și facă prieteni printre criticii mai zgomotoși de azi. ...Printre alte calități ale poeziei lui Darie Novăceanu se înscrie și o savantă cultivare a suspensului, realizată nu ca artificiu tehnic, ci ca o necesară utilizare a incertitudinii pentru a îndemna la descifrarea unor sensuri și mai copleșitoare. *Tehnica umbrei* de Darie Novăceanu se arată drept unul dintre cele mai izbutite volume de poezie din ultimul timp. (Alexandru Căprariu - *Tehnica umbrei - Tribuna*, 1972)

***

Neplăcută le va fi unora lectura poemelor lui Darie Novăceanu din *Tehnica umbrei*. Neplăcută și neprielnică. Nu suntem obișnuiți să aflăm în poezie figura crudă a unei conștiințe care își permite libertatea de a-și descoperi ridurile și nici demascarea succesivă a învelișurilor străine care au claustrat un timp ființa adevărată. ...Nota particulară în ordine estetica a poemelor lui Darie Novăceanu din această carte (remarcabil saltul de la volumele anterioare) ține de raportul modurilor poetice. Intre parabola și observația directă, între aluzie și vorbirea pe față, hotarul e și strâmt și discontinuu, încât impresiile se confundă și se restructurează în funcție de simțirea și înțelegerea lectorului: de o parte, artificialul poetic, de cealaltă "mesajul" poeziei, violentând liniștea gândurilor și provocând, obligatoriu, reacția. (Laurențiu Ulici - *Tehnica umbrei – Contemporanul*, august, 1970)

***

Se pare că ambiția lui Darie Novăceanu e să ajungă să fie confundat cu un poet hispanic în traducere românească. ... Ne-a produs bucurie la lectură *Chiromație*, poem dintre cele mai bune, unde firescul rostirii surprinde plăcut, ca și farmecul dureros al motivului. Poet matur, sigur pe expresie, înverșunat pentru ce are să ne spună. Nu-i place jocul formal, încifrarea. Darie Novăceanu se sprijină solid pe expresia limpede, pledând pentru fapte de demnitate umană. (Ilie Constantin - *Tehnica umbrei - Gazeta literară*, oct. 1970)

***

Dăruit cu rara calitate a simplității și comunicării, Darie Novăceanu este un poet pe care îl citești de la o pagină la alta cu egală participare afectivă. După cărțile anterioare, volumul de acum vine să împlinească profilul poetic al unui scriitor care cunoaște arta de a sta de vorbă cu el însuși prin intermediul celorlalți. (Virgil Cărianopol, - *Tehnica umbrei - Informația*, sept 1974)

***

...Ceea ce în *Peisaj în mișcare* (1971) și, într-o oarecare măsură și în alte volume ale poetului, era mai mult un indiciu de ce ar putea să determine preocuparea lui pentru cuvânt, devine în *Există nopți* unul dintre axele centrale ale volumului. (George Muntean - *Există nopți - Gazeta literară*, februarie, 1974)

***

Structură nostalgică, Darie Novăceanu se apropie și în noul său volum de versuri cu aceeași blândețe dintotdeauna de ceea ce îi oferă bucurie: geometria perfectă a cocorilor, agonia demnă a porumbului, miresmele stinse ale cerului sub amurg....Gândul toamnei și al visului nu cunoaște margini. Darie Novăceanu îl întoarce, îl răstoarnă, îl mocnește până la epuizare, dezvelindu-i parfumurile și aprinzând mereu alt vis din visul stins...Lumină și bucurie crește din acuratețea cuvântului, vigoarea formală amplificând caracterul contemplativ al întregului volum. (Pia Brânzeu- *Lumina toamnei - Orizont*, martie 1988)

***

...O deconcertantă și dramatică liniște sălășuiește, dincolo de rostirea atent echilibrată a cuvintelor, în ultima carte de poeme a lui Darie Novăceanu – *Lumina toamnei*, carte de substanțială meditație și densă expresie....Poemele lui D.N. impun o băntuită de întrebări sensibilitate modernă strunită de tiparul ideatic de factură clasică. Multe din versurile care alcătuiesc *Lumina toamnei* împrăștie un farmec hipnotic aproape, propriu simplității de esență a rostirii decisive. (Gabriel Rusu - *Lumina toamnei – Tomis*, 1988)

***

...*Peisaj în mișcare* este cartea unui autor pentru care poezia înseamnă în primul rând literatură și numai apoi obsesie și căutare. (Adrian Popescu – *Steaua*, 1972)

***

...Ceea ce uimește la D.N. este crâncena încăpățănare de a rămâne el însuși. A treia dală, pe care o pune astăzi ca treaptă vine din ținuturile sincerității nedrapate. Pe Darie Novăceanu nu-l interesează mimarea profundității, subînțelesurile pseudosugerării....Ceea ce aduce nou în peisajul liricii noastre este acel sentiment al nostalgiilor călătoriilor îndepărtate, al meridianelor întinse ca un arc spre nu știu care punct cardinal. El aduce, astfel, poeziei românești ce aduce poeziei franceze Valery Larbaud. (Constantin Manolescu - *Tehnica umbrei, Dâmbovița* – sept. 1970)

***

...Sentimentul tutelar din *Intoarcerea gladiatorului* e, cum s-a putut observa, sentimentul mării treceri: nu spaima, nici bucuria, ci sentimentul. Golirea clepsidrei obsedează și din timpul acestei obsesii ies piesele de excepție ale cărții: *Întoarcerea dintotdeauna*, *Întoarcerea gladiatorului*, *Întoarcerea în melancolie*, *Eterna reîntoarcere*, *Insomnie* și lor li se alătură, în variante noi, câteva poeme (ca *Diavolul din turn* și *Căinele*) de aceeași răscuire sufletească pe stiletul timpului din volumele mai vechi, mod de a sugera că psihiza "orgoliului putred" nu e a unei vârste, ci a unei proiecții existențiale. (Constantin Sorescu - *Intoarcerea gladiatorului – SLAST*, sept. 1986)

***

...După mai bine de un deceniu de la ultima sa carte de versuri, Darie Novăceanu revine cu un nou volum, apărut recent la Editura Eminescu. Îndelungata amânare o motivează poetul, cu oarecare emfază, ca o trudnică cristalizare în tăcerea lăuntrică... Versurile s-au îngreuiat de timp, "și-au schimbat înțelesul și sângele", îndepărtând treptat de sine pe cel care le-a plămădit, astfel încât poezia a devenit pentru autor mediator al comunicării cu "alter ego". Ca mulți traducători, și Darie Novăceanu, hispanist, e unul din cei mai reuți, poetul păstrează creația proprie ca pe un spațiu al reclusiunii, chiar cu un pronunțat accent de intimitate. (Liviu Papadima, *Intoarcerea gladiatorului, Tribuna României*, oct. 1986)

***

....Primul volum de versuri, *Autobiografie* (1962), ca și cel de al doilea, *Păsări de lut* (1966), relevă o poezie cu note autobiografice, specifice generației tinere, pentru ca *Tehnica umbrei* (1970) și *Peisaj în mișcare* (1971) să marcheze o evoluție certă a personalității sale artistice, îndeosebi pe linia unei aprofundări sociale al universului liric. (...) Următorul volum, *Există nopți* (1973), reprezintă un amplu poem, un elogiu adus pământului românesc, istoriei țării și poporului său, poem structurat în mai multe secțiuni, fiecare marcând o ipostază nouă de contemplare a patriei. Timbrul poetului pare acum format definitiv, deși surprizele viitoare nu sunt excluse, Darie Novăceanu fiind unul dintre adepții veșnicei înnoiri. (Florea Firan – *De la Macedonski la Arghezi – Scrisul Românesc*, 1975)

***

La Darie Novăceanu, notele autobiografice capătă dimensiuni mitice prin proiectarea pe un fundal stilizat de cosmologie națională. Aria de influență a liricii spaniole se face vizibilă și, odată cu ea, caracterul intelectualist generat de confruntare. Expresia este concentrată, metaforele surprinzătoare, dar nu divergente ideii generalei: prozodia de o mare varietate și rafinament. (Marian Popa - *Dicționar de literatură română contemporană* - Albatros, 1971)

Darie Novăceanu

Nombres y apellidos: Darie Aurel Novăceanu

Fecha y lugar de nacimiento: 8 de mayo de 1937, Crasna, Gorj, Rumania.

Nacionalidad: rumana. Español por Carta de Naturaleza, 1999.

Domicilio: C/ Ferraz, 49- 7º Izquierda. 28008 Madrid.

Profesion: Escritor, hispanista y periodista.

Cargos: ninguno. Entre los años 1962-1970 ha sido redactor de las revistas rumanas *Secolul 20*, *Lumea*, *Gazeta literară* y *România Literară*. Durante los años 1971-1990 trabaja a domicilio como escritor y traductor. Director fundador del diario *Adevărul*, Bucarest, 1990. Director de la revista *Lumea*, 1991. Embajador Extraordinario y Plenipotenciario de Rumania en España - diciembre de 1991- febrero de 1997.

Estudios: Graduado en Filología Romanica - Departamento de Lengua y Literatura españolas - Universidad de Bucarest, 1962.

Titulos: Miembro de la Unión de Escritores de Rumania, 1964. De la Asociación de Periodistas de Rumania, 1964. Correspondiente de la Real Academia Española, 1983.

Premios: lleva varios premios literarios en su país como poeta, traductor y ensayista, concedidos entre los años 1972-1975. Es Premio Nacional de Traducción en España, 1982, por su obra dedicada a Gongora. Premio Internacional de Poesía *Luis Rosales*, 1993, por su libro de poemas *Estado del tiempo*, escrito en español. Premio de Comunicación, Madrid 1995. Premio Especial de Traducciones de literatura rumana al español, Bucarest 2002.

Ordenes: Ordinul Meritul Cultural III, Bucarest 1985.

Orden del Merito Civil - Encomienda, Madrid 1989.

Orden Civil de Alfonso X El Sabio - Encomienda con placa, Madrid 2003.

Obra

Darie Novăceanu ha publicado unos 70 libros de poesía, historia y filosofía de la cultura, itinerarios espirituales, traducciones, crítica literaria, ensayos y periodismo.

Es el primer introductor en el espacio cultural rumano de varios escritores españoles e hispanoamericanos. Entre estos: Luis de Gongora, Juan Ramon Jimenez, Federico García Lorca, Carmen Laforet, Luis Rosales, Antonio Machado, Pedro Salinas, Blas de Otero, Jose Hierro, Felix Grande, Jose Manuel Caballero Bonald, etc.

Entre los escritores hispanoamericanos figuran: Jorge Luis Borges, Ernesto Sábato, Octavio Paz, Cesar Vallejo, Álvaro Mutis, Nicanor Parra, Luis Pastori.

Dentro del trabajo de hispanista, sus mejores logros son los estudios dedicados al Siglo de Oro - Cervantes, Quevedo, Gongora, Lope de Vega, Calderon, Tirso de Molina y las traducciones de varios autores, tal como se menciona en sección aparte.

Poesia en rumano

1. Autobiografie (Autobiografía) - Editura Albatros, București, 1962.
2. Păsări de lut (Pájaros de arcilla) - Editura pentru Literatură, București, 1966.
3. Tehnica umbre (La técnica de la sombra) - Editura Eminescu, București, 1970.
4. Piesaj în mișcare (Paisaje en movimiento) - Ibidem, 1973.
5. Există nopți (Existen noches) - Editura Albatros, București, 1974.
6. Întoarcerea gladiatorului (El regreso del gladiador) - Editura Eminescu, 1986.
7. Lumina toamnei (La luz del otoño) - Ibidem, 1987.

Poesia en español

8. Hombres en las orillas - Editorial Papeles Privados, Mexico, 1974
9. El estado del tiempo - *Premio Luis Rosales*. Ediciones de ICI, Madrid, 1993.
10. Delante de la puerta - Inedito.

Critica literaria, historia de la cultura, itinerarios espirituales, periodismo

11. Noaptea, pe drumurile Italiei (De noche por los caminos de Italia) Editura Tineretului, București, 1968. Una historia del mundo griego-romano, del Humanismo bizantino y el Renacimiento.

12. Ora Americii Latine (La hora de America Latina) - Editura Albatros, București, 1971. Libro de viaje - Chile, Argentina, Paraguay, Bolivia, Peru, Venezuela, Cuba - incluyendo datos de arqueología, etnografía, literatura, encuentros con escritores.

13. Havana (La Habana) - Editura Meridiane, București, 1974. Viaje, historia de la ciudad, fotos. Descubre un documento inedito sobre la fundacion de la ciudad.

14. Federico Garcia Lorca - Editura Enciclopedică, București, 1974. Biografía, estudio de su poesia, traducción de una selección amplia de sus poemas.

15. Precolumbia - Editura Sport Turism, București, 1975. Historia de las culturas precolombinas. Presenta el primer manuscrito rumano sobre el Descubrimiento y rehace los relieves de Palenque según dibujos encontrados en la Biblioteca del Palacio Real.

16. Insulele Canare (Las Islas canarias). Reportaje espiritual e histórico. Fotos.

17. Efectul oglinzii (El efecto del espejo) - Editura Cartea Românească, București, 1984. Critica literaria y ensayos sobre la literatura rumana y universal. Con especial interes para el Siglo de Oro.

18. Reporter în Piața Ghilotinei (Reportero en la Plaza de la Guillotina)- Editura Adevărul, București, 1990. Periodismo, incluyendo los editoriales que publicaba diatras dia en el periodico que habia fundado y dirigia. Tirada punta: 2.300.000.

19. Descântec întru adormirea corupției (Hechizo para hacer dormir a la corrupción). Editura Mediapro, București, 1997. Periodismo de investigacion.

20. Tristan Tzara. Primele poeme (Los primeros poemas). El dadaismo antes del dadaismo. Prensas Universitarias de Zaragoza, 2002.

21. Lucian Blaga. Donde he sido el amigo pequeño de la tierra. El arca de Noe. Monografía, estudio de su filosofía de la cultura y de su poesía. Prensas Universitarias de Zaragoza, 2006.

Traducciones al rumano, prosa y poesia

22. J.M.Castillo Navarro - Con la lengua fuera. Editura Univers, București, 1964.

23. Eraesto Sâbato - El tunel. Ibidem, 1965.

24. Carmen Laforet - Nada. Ibidem, 1966.

25. Juan Ramon Jimenez - Platero y yo. Editura Tineretului, București, 1966.

26. Antologia poeziei braziliene - Desde origenes hasta hoy. Editura Univers, 1968.

27. Juan Ramón Jiménez - Cele mai frumoase poezii (Los mejores poemas) Estudio introductorio - Editura Albatros, București, 1971.

28. Jorge Luís Borges - Moartea și busola (La muerte y la brujula). Selección de sus cuentos y ficciones. - Editura Univers, București, 1972.

29. Nicanor Parra - Viciile lumii moderne (Los vicios del mundo moderno). Selección de *Obra gruesa*. Editura Dacia, Cluj, 1973.

30. Poezie contemporană din Costa Rica. Editura Univers, București, 1975.

31. La increíble y triste historia de la cándida Erendira y de su abuela desalmada. En colaboracion con Miruna Ionescu. Editura Univers, 1978. Segunda edición 1979.

32. J. M. Caballero Bonald - Agata ojo de gato. Editura Eminescu, București, 1978.

33. Gabriel Garda Márquez - El otono del patriarca. Editura Univers, 1979.

34. Antologia de la poesia chilena. Ibidem, 1980.

35. Álvaro Mutis - Cele mai frumoase poezii (Los mejores poemas. Suma de Maqroll el Gaviero) - Editura Albatros, București, 1980.

36. Dario Samper - Poeme - Editura Univers, București, 1980.
37. Jorge Uscătescu - Erasmus - Ibidem, 1982
38. Félix Grande - Cele mai frumoase poezii (Los mejores poemas) - Albatros, 1982.
39. Luís de Góngora y Argote - Polifemo y Galatea. Tres libros: I. Historia de la poesia spanola desde origenes hasta Siglo de Oro. II. Vida y obra de Góngora - Estudio y traduccion. Edicion bilingiie. 111. Comentarios e interpretaciones. Prefacio de Dámaso Alonso, quien ha dirigido y supervisado toda la obra.
40. Luís Pastori - în spatele oglinzii (Detrás del espejo) - Univers, 1983.
41. Luis Alberto Machado - Imn materiei (Himno a la materia)- Ibidem, Ibidem.
42. Guillermo Villas - Roza vânturilor (La rosa de los vientos) - Editura Sport Turism, 1984.
43. Ernesto Sábato - Abaddon, Exterminatorul - Editura Univers, 1984.
44. Octavio Paz - Piatra Soarelui (La piedra del Sol) - Ibidem, 1985.
45. Federico García Lorca - Carte de poeme (Libro de poemas) - Antologia de toda su poesía, poemas inéditos. Estudio, biografía, fotos. Edición conmemorativa a los 50 años de su muerte. Editura Univers, 1986.
46. O sută de ani de poezie cubaneză (Cien años de poesia cubana)- Ibidem, 1988.
47. Valori eterne de poezie hispană (Valores eternos de la poesia hispana). Primer volumen, 35 poetas, desde Ruben Dario a Vicente Gerbasi. Editura Minerva, 1990.
48. Pedro Salinas - Antologie poetică. Sin imprimir. Editura Univers, 1990.
49. Luís Rosales - Casa incendiată (La casa encendida). Ibidem, 1997.
50. Gabriel Garcia Márquez - Cronica unei morți anunțate (Cronica de una muerte anunciada). Editura Orizont, Timișoara, 1986.
51. Gonzalo Torrente Ballester - Bucurii și umbre (Gozos y sombras). Primer tomo. Los dos siguientes vienen tarducidos por Miruna Ionescu. Editura Univers, 1989.
52. Ernesto Sábato - Tunelul. Editura Dab, Iași, 1991. Edicion pirata.
53. Gabriel Garcia Márquez - Toamna patriarhului. Edición pirata. Chișinău, 1996.
54. Ernesto Sábato- Abaddon, Exterminatorul. Edicion revisada - Univers, 1997.
55. Jorge Luis Borges - Opere (Obras), en colaboración. Editura Univers 1999.
56. Ernesto Sábato - Tunelul (El tunel), versión definitiva. Ed. Humanitas, 2004.
57. Ernesto Sábato - Abaddon, Exterminatorul, versión definitiva, Ibidem, Ibidem.
58. Jose María Merino - Aurul din vise (El oro de los sueños). Sin publicar.

Traducciones al español, poesía y prosa

59. Poesía rumana contemporánea. Barral Editores, Barcelona, 1972.
60. Narrativa rumana. Alianza Editorial, Madrid, 1974.
61. Lucian Blaga - En el gran correr. Poemas, bilingüe. Editura Minerva, 1972.
62. George Bacovia - Plomo. Poemas, bilingüe. Ibidem, 1974.
63. Memorias de las rosas floridas. Florilegio rumano. Editura Univers, 1974
64. Tudor Arghezi - Palabras adecuadas. Poemas, bilingüe. Minerva, 1977.
65. Antología de la poesía rumana contemporánea. Bilingüe. Ibidem, 1977.
66. Tudor Arghezi - Libro de lectura. Ediciones de la UNAM, Mexico, 1977.
67. Lucian Blaga- Libro de lectura. Ibidem, ibidem. Segunda edición, 2001.
68. Puerta abierta. Poesía rumana joven. Edita Máquina Eléctrica. Mexico, 1977.
69. Poesía y narrativa rumanas. Edita Arte y Literatura, La Habana, 1984.
- 70.1. L. Caragiale - Una noche tormentosa. Teatro. Edita CSCA București, 1986.
71. Marin Sorescu - Jonás. Teatro. Instituto Rumano de Cultura Madrid, 1996.
72. Tristan Tzara. Los primeros poemas (Poemas rumanos). Estudio introductorio y notas sobre el dadaísmo. Edición bilingüe. Prensas Universitarias de Zaragoza, 2002.
73. Lucian Blaga- Antología poética general. Selección, notas, estudio y epílogo. Prensas Universitarias Zaragoza, 2006.
74. Mircea Eliade - Los rumanos. Breviario Histórico. Obra rescatada de la edición fuera de comercio, de 1945. Prensas Universitarias de Zaragoza, 2008.

Otros títulos

75. Christos Ziatas - Sub ploapele cucuvei (Bajo los párpados del buho). Poemas traducidos del griego. Editura Albatros, 1972.
76. Irving Stone - Povestiri din Alhambra - Editura Sport Turism, București, 1980
77. El largo camino de Rumanía hacia Europa. Edición Torrevejense - Consejo de Europa. 1994.
78. La política exterior de Rumanía. Ediciones CSEI Madrid, 1994.
79. Poesía rumana contemporánea. Editura Elion, București, 2001.
80. Antología de la poesía rumana contemporánea. Editorial Verbum, Madrid, 2004.
81. O sută de ani de poezie galiciană (Cien años de poesía gallega). Elion, 2004.
82. Saloanele de lux ale nemernicieii (Los salones de lujo de la ignominia). Historia de la diplomacia rumana y memoria de sus años de Embajador en España. Ibid., 2006.

editie on-line www.cartesiarte.ro

Aceasta carte poate fi comandata la adresa :tipoda@yahoo.com